

**Treoirínite don
Fhothoghchan don Dáil
2026**

[Gníomhairí Náisiúnta, Daoine Eile agus Foilsitheoirí]

Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí
Standards in Public Office Commission

An Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí
6 Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2
D02 W773

Teileafón: 01 6395666
Ríomhphost: info@sipo.ie
Suíomh gréasáin: www.sipo.ie
Twitter: [@SIPOCIreland](https://twitter.com/SIPOCIreland)

Clár Ábhair

Réamhrá.....	4
Faisnéis úsáideach faoi shíntiúis.....	5
Dátaí ábhartha	6
Ról an Choimisiúin.....	7
Comhairle.....	7
Athbhreithniú	7
Fiosrúchán.....	8
Imscrúdú	8
Sárú ar an Acht a thuairisciú.....	10
Caibidil 1: Gníomhairí Náisiúnta	11
1.1 Ceapadh gníomhaire náisiúnta.....	12
1.2 Iarrthóir a shannadh do pháirtí polaitíochta	12
1.3 Caiteachas ag an ngníomhaire náisiúnta	13
1.4 Daoine a thabhóidh caiteachas neamhúdaraithe.....	14
1.5 Tréimhse an toghcháin.....	16
1.6 Cad is caiteachais toghcháin ann?.....	17
1.7 Cad nach caiteachais toghcháin iad?.....	19
1.8 Costais a tabhaíodh chun iarrthóireacht duine ag an toghchán a éascú	21
1.9 Sonraisc a íoc le soláthraithe.....	22
1.10 Ráiteas faoi Chaiteachais toghcháin a thabhairt.....	22
1.11 Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le gníomhairí náisiúnta ag an toghchán	23
Caibidil 2: Tríú Páirtithe, Páirtithe Eile agus Foilsitheoirí.....	30
2.1 Cad is “tríú páirtí” agus “duine eile” ann?.....	31
2.2 Ceanglais reachtúla tríú páirtí agus duine eile.....	31
2.3 Sonraisc le soláthraithe a íoc.....	31
2.4 Ráiteas faoi Chaiteachais toghcháin a thabhairt	32
2.5 Riachtanais d'fhoilsitheoirí	33
2.6 Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le tríú páirtithe agus daoine eile má chiontaítear iad i gcion i leith caiteachais toghcháin	33
Caibidil 3: Comhairle ar Chúrsaí ar Leith	35
3.1 Ócáidí tiomsaithe airgid	36
3.2 Fógraíocht ar fheithiclí	38
3.3 Úsáid feithiclí saor in aisce,	39
3.4 Úsáid foirne a n-íoctar a dtuarastail as cistí poiblí	39
3.5 Cuntas a thabhairt ar úsáid oifige le linn na tréimhse toghcháin	40

3.6	Póstaeir a ndearnadh loitiméireacht orthu nó a bhfuil damáiste déanta dóibh	42
Aguisín 1:	Sainmhínte.....	43
Aguisín 2:	Seicliosta	48

Réamhrá

- D'fhoilsigh an Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí (an "Coimisiún um Chaighdeán") na treoirlínte seo don Olltoghchán don Fhothoghchan don Dáil 2026 den Acht Toghcháin, 1997 (an tAcht).
- Tá na Treoirlínte seo do ghníomhairí náisiúnta páirtithe polaitíochta, tríú páirtithe, daoine eile agus foilsitheoirí. Foilsíodh treoirlínte ar leith d'iarrthóirí agus gníomhairí toghcháin.
- Tá na Treoirlínte ceangailteach ó thaobh dlí de. Sa chás, áfach, go bhfuil neamhréireacht idir na treoirlínte agus an tAcht, tá an tAcht i réim.

Faisnéis úsáideach faoi shíntiúis

Cuntas síntiús polaitíochta	Agus síntiús €100 a fháil, ní mór d'iarrthóir cuntas síntiús polaitíochta a oscailt (mura bhfuil ceann oscailte cheana féin).
Síntiús airgid	Is é €200 an síntiús airgid uasta a bhféadfaidh iarrthóir glacadh leis in aon bhliain féilire ó dheontóir.
Deontóirí corparáideacha	Is é €200 an síntiús uasta a fhéadfaidh iarrthóir glacadh leis in aon bhliain féilire ó dheontóir corparáideach mura bhfuil an deontóir corparáideach cláraithe i gClár na nDeontóirí Corparáideacha atá á chothabháil ag an gCoimisiún.
Deontóirí aonair	<ul style="list-style-type: none"> • Ní mór gach síntiús a fhaigheann iarrthóir ar mó ná €600 iad a nochtadh ar an Ráiteas Síntiúis. • Is é €1,000 an síntiús uasta a fhéadfaidh iarrthóir glacadh leis i mbliain ar leith ó dhuine aonair nó ó dheontóir corparáideach cláraithe
Síntiús iolracha	I gcás ina dtugann deontóir síntiús do bheirt fhaighteoirí nó níos mó (ilchomhaltaí den pháirtí céanna nó do chomhalta amháin nó níos mó den pháirtí agus don pháirtí féin), ar mó a luach comhiomlán ná €1,500 , ceanglaítear air/uirthi foirm síntiús a chur faoi bhráid an Choimisiúin faoi chuid 24(1)(a). Tá teorainneacha síntiús fós i bhfeidhm.
Síntiús thoirmisce	<ul style="list-style-type: none"> • Aon shíntiús a sháraíonn na teorainneacha thuasluaite • Ní féidir glacadh le síntiús gan ainm ar mó ná €100 é • Ní féidir glacadh le síntiús eachtracha, ar luach ar bith iad, seachas ó shaoránach Éireannach nó ó ghnó a choinníonn oifig ar oileán na hÉireann óna dtreoraítear ceann amháin ar a laghad dá phríomhghníomhaíochtaí.

Dátaí ábhartha

23 Aibreán 2026 go 22 Bealtaine 2026 (agus na dátaí sin san áireamh)	An tréimhse toghcháin
6 Iúil 2026	Ní mór éilimh ar íocaíocht caiteachais toghcháin, ó sholáthraithe, a bheith faighte ag an ngníomhaire náisiúnta faoin dáta seo
17 Iúil 2026	An dáta faoina gcaithfear gach Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán

Ról an Choimisiúin

Comhairle

- Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin, faoi chuid 4(6)(b) den Acht, comhairle a sholáthar maidir le comhlíonadh do dhaoine lena n-áirítear iarrthóirí agus gníomhairí toghcháin atá clúdaithe ag forálacha an Achta.
- Is féidir comhairle a lorg ón gCoimisiún um Chaighdeáin maidir le haon fhoráil den reachtaíocht nó maidir le cur i bhfeidhm na forála sin in aon chúinse ar leith. Má tá aon amhras ar dhuine faoi ghné ar bith den reachtaíocht, ba cheart dó nó di teagmháil a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaighdeáin. Tugtar comhairle i scríbhinn (lena n-áirítear trí ríomhphost) nó trí fhreagra a thabhairt ar fhiosruithe teileafóin.
- Cuirtear comhairle ar fáil de rogha an Choimisiúin Chaighdeánaigh. I measc na gcúinsí nach féidir comhairle a chur ar fáil tá:
 - i gcás nach bhfuil dóthain faisnéise ann chun comhairle a chur ar an iarrthóir;
 - sa chás go mbaineann an t-iarratas ar chomhairle le hábhar atá lasmuigh de shaineolas an Choimisiúin um Chaighdeáin m.sh. ceisteanna cuntasáochta.
 - sa chás go mbaineann an t-iarratas ar chomhairle le hábhar atá á scrúdú ag an gCoimisiún um Chaighdeáin.
- Molann an Coimisiún um Chaighdeáin gur cheart comhairle a lorg láithreach má thagann ceist chun cinn a bhfuil éiginnteacht ag baint leis. Tríd sin a dhéanamh, is lú an seans go mbeidh deacracht ag baint leis an gceist níos déanaí.
- Ní mór do dhuine gníomhú de réir treoirlínte nó comhairle arna bhfoilsíú nó arna dtabhairt ag an gCoimisiún um Chaighdeáin mura rud é, trína dhéanamh sin, go mbeadh foráil eile den Acht á sárú acu.

Athbhreithniú

- Breithníonn an Coimisiún gach síntiús agus ráiteas toghcháin (mar aon leis na doiciméid tacaíochta) a thugtar dó.
- I gcás ina gcinnfidh an Coimisiún mionearráid nó easnamh i ráiteas, tabharfaidh sé sonraí faoin earráid nó faoin easnamh don duine a chuir an ráiteas ar fáil agus cuirfidh sé in iúl dóibh go bhféadfaidh sé nó sí an earráid a cheartú nó an t-easnamh a shlánú laistigh den tréimhse 14 lá ón dáta a eisíodh an fógra.

- Más rud é, tar éis dó ráiteas a bhreithniú, go bhfuil an Coimisiún um Chaighdeáin den tuairim go bhféadfadh sárú ar an reachtaíocht tarlú, ceanglaítear air/uirthe fógra a thabhairt don duine a sholáthair an ráiteas faoin sárú féideartha agus 14 lá a thabhairt dó/di aon bharúlacha a d'fhéadfadh a bheith aige/aici a thabhairt.
- Breithneoidh an Coimisiún um Chaighdeáin na barúlacha a chuir an duine sin ar fáil agus, má tá sé fós den tuairim gur tharla sárú ar an reachtaíocht, is é an seasamh atá ann faoi láthair ná go dtabharfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin tuarascáil ar an ábhar, mar aon le haon cháipéisíocht ábhartha, don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí.
- Breithneoidh an Coimisiún um Chaighdeáin an bhfuil dóthain fianaise ann, dar leis, chun údar a thabhairt le himeachtaí coiriúla faoin Acht, nó i gcás nach bhfuil dóthain fianaise ann chun ordú a thabhairt aon imscrúdú a dhéanamh (féach ar Imscrúdú thíos).

Fiosrúchán

- Tá an Coimisiún um Chaighdeáin i dteideal cibé fiosruithe is cuí leis a dhéanamh agus féadfaidh sé a cheangal ar aon duine aon fhaisnéis, doiciméad nó rud atá i seilbh nó ar fáil ag an duine a theastóidh ón gCoimisiún um Chaighdeáin chun críche a dhualgas faoin reachtaíocht a thabhairt.
- I gcás ina mainníonn duine iarraidh ar fhiosrúchán a chomhlíonadh laistigh de thréimhse réasúnta ama, féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin a ordú don duine an fiosrúchán a chomhlíonadh laistigh de thréimhse áirithe ama. Níl faisnéis a chuirtear ar fáil mar chuid d'ordachán ó dhuine inghlactha in imeachtaí a thionscnaítear i gcoinne an duine sin mar gheall ar chion.
- Is cion é mainneachtain treoir an Choimisiúin a chomhlíonadh.
- I gcás ina gcúisítear duine sa chion as mainneachtain ordachán ón gCoimisiún a chomhlíonadh, is cosaint é a thaispeáint nach raibh an fhaisnéis, an doiciméad nó an rud is ábhar don ordachán i seilbh nó faoina rialú ag an duine sin agus go raibh nach bhfuil sé indéanta le réasún dóibh an t-ordachán a chomhlíonadh.

Imscrúdú

- I gcás ina gcreideann an Coimisiún um Chaighdeáin le réasún go bhféadfadh gur sháraigh duine codanna áirithe den Acht lena n-áirítear Cuid IV agus V den Acht (Síntiúis agus

Caiteachas i dToghcháin Eorpacha agus Dála), féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeán a ordú go ndéanfaidh oifigeach údaraithe imscrúdú.

- Is oifigeach údaraithe a cheapann an Coimisiún um Chaighdeán a dhéanann imscrúduithe. Arna iarraidh sin, soláthróidh oifigeach údaraithe cóip dá údarú do dhuine ar bith a ndéanann imscrúdú difear dó nó di.

- Chun imscrúdú a dhéanamh:
 1. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar aon duine aon fhaisnéis nó míniú a sholáthar a theastaíonn uathu le réasún don imscrúdú.
 2. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar aon duine aon doiciméad nó aon rud eile a bhfuil rialú ag an duine air, nó a bhfuil rochtain ag an duine air, agus a theastóidh le réasún ón oifigeach údaraithe chun críocha an imscrúdaithe a thabhairt ar aird. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe aon doiciméad nó aon rud a thabharfar ar aird mar chuid den cheanglas seo a iniúchadh agus cóipeanna a thógáil de, nó sleachta a bhaint astu.
 3. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar aon duine teacht os a gcomhair chun ceisteanna a fhreagairt, agus dearbhú a thabhairt i dtaobh fhírinne na bhfreagraí ar na ceisteanna le haghaidh an imscrúdaithe.
 4. Le toiliú an áititheora, nó de bhun barántas faoi chuid 4B(6) d'Acht, féadfaidh an t-oifigeach údaraithe dul isteach agus cuardach a dhéanamh ar aon áitreabh ag, ann nó ina gcreideann sé le réasún go bhfuil aon doiciméad nó rud eile ann, féadfaidh siad a éileamh le réasún don imscrúdú. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe cigireacht a dhéanamh agus cóipeanna a thógáil de, nó sleachta as, aon doiciméad nó rud eile a fhaightear ar chuardach. Féadfaidh comhalta den Gharda Síochána a bheith in éineacht leis an oifigeach údaraithe más gá.
 5. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar dhuine aon doiciméid a thabharfar ar aird nó a gheofar amhlaidh a chur ar fáil i bhfoirm inléite ar shlí seachas i bhfoirm inléite.
 6. Féadfaidh an t-oifigeach údaraithe a cheangal ar dhuine cibé cúnaimh a theastóidh le réasún le haghaidh an imscrúdaithe a thabhairt dó agus cibé saoráidí réasúnacha a chur ar fáil don oifigeach údaraithe is gá chun a chumhachtaí nó a cumhachtaí a fheidhmiú.
 7. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeán údarú a thabhairt don oifigeach údaraithe tuarascálacha eatramhacha a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeán.

8. Breithneoidh an Coimisiún um Chaighdeáin an tuarascáil agus má bhíonn sé sásta gur sáraíodh an tAcht, féadfaidh sé imeachtaí a chomre a thionscnamh i leith ciona faoin Acht.

Sárú ar an Acht a thuirisciú

- I gcás inar mian le duine faisnéis a sholáthar don Choimisiún um Chaighdeáin maidir le sárú féideartha ar an Acht, féadfaidh siad é sin a dhéanamh trí theagmháil a dhéanamh le Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin ag info@sipo.ie. Déanfar tuairiscí faisnéise a admháil agus a athbhreithniú. Féadfaidh tuarascálacha den sórt sin a bheith mar chuid de bhreithniú an Choimisiúin um Chaighdeáin i dtaobh an bhfeidhmeoidh sé a chumhachtaí faoi Acht.
- Ní fhorálann Acht do shásra gearáin maidir le sárú féideartha ar Acht. Ní sholáthrófar toradh bhreithnithe an Choimisiúin um Chaighdeáin do thuirisceoirí faisnéise.
- I gcás ina bhfuil sárú déanta ag duine sonraithe de réir bhrí cuid 4 den Acht um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí 2001, féadfaidh duine gearán a chur faoi bhráid an Choimisiúin faoin Acht um Eitic in Oifigí Poiblí 1995 agus faoin Acht um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí 2001 agus déileálfar leo de réir phróiseas gearán an Choimisiúin um Chaighdeáin.

Caibidil 1: Gníomhairí Náisiúnta

Is iad seo a leanas na príomhcheisteanna ar cheart do ghníomhairí náisiúnta páirtithe polaitíochta agus d'iarrthóirí atá san iomaíocht sa toghchán a bheith ar an eolas fúthu chun comhlíonadh cheanglais na reachtaíochta a chinntiú.

- 1.1 Ceapadh gníomhaire náisiúnta
- 1.2 Cuid de theorainn caiteachais iarrthóra a shannadh dá c(h)uid páirtí polaitíochta
- 1.3 Caiteachas ag an ngníomhaire náisiúnta
- 1.4 Daoine a thabhóidh caiteachas neamhúdairithe
- 1.5 Tréimhse an toghcháin
- 1.6 Cad is caiteachais toghcháin ann?
- 1.7 Cad nach caiteachais toghcháin iad?
- 1.8 Costais eile a tabhaíodh chun iarrthóireacht a éascú
- 1.9 Sonraisc le soláthraithe a íoc
- 1.10 Ráiteas faoi chaiteachais toghcháin a chur ar fáil
- 1.11 Cionta agus pionóis a bhaineann le gníomhairí náisiúnta ag an toghchán

1.1 Ceapadh gníomhaire náisiúnta

- 1.1.1 Ceapfaidh gach páirtí polaitíochta a bhfuil iarrthóir aige a bheidh san iomaíocht san olltoghchán gníomhaire náisiúnta [Cuid 28(1)(a)]. Ní mór oifig nó áit sa Stát a bheith ag an ngníomhaire náisiúnta a bhféadfar éilimh, fógraí, eascairí, toghairmeacha agus doiciméid eile a chur chuici. [Cuid 29(1)].
- 1.1.2 Tráth nach déanaí ná an lá deiridh chun ainmniúcháin a ghlacadh sa toghchán, 12 meán lae, 12 meán lae, Dé hAoine 1 Bealtaine 2026, ní mór don pháirtí polaitíochta ainm an ghníomhaire náisiúnta agus seoladh oifig an ghníomhaire a chur in iúl don Choimisiún um Chaighdeán i scríbhinn [Cuid 28(1)(a)]. Mura mbeidh ainm an ghníomhaire náisiúnta fógraithe ag páirtí polaitíochta don Choimisiún um Chaighdeán faoin tráth seo, measfar gurb é an “oifigeach cuí” (arna cheapadh faoi chuid 71 den Acht) an ghníomhaire náisiúnta [Cuid 28(3)(a)]. Mura bhfuil oifigeach cuí ceaptha, measfar gurb é an ceannaire páirtí oifigeach cuí an pháirtí agus, mar sin, a ghníomhaire náisiúnta.
- 1.1.3 Foilseoidh an Coimisiún um Chaighdeán san *Iris Oifigiúil* ainmneacha na ngníomhairí náisiúnta a ceapadh nó a mheastar a bheith ceaptha [Cuid 28(6)(a)].
- 1.1.4 Féadfaidh páirtí polaitíochta, tráth ar bith, ceapachán gníomhaire náisiúnta a chúlghairm agus gníomhaire náisiúnta eile a cheapadh ina (h)áit [Cuid 28(4)(a)]. Sa chás go dtarlaíonn seo, ní mór sonraí an ghníomhaire náisiúnta nua a sholáthar don Choimisiún um Chaighdeán.

1.2 Iarrthóir a shannadh do pháirtí polaitíochta

- 1.2.1 I gcás ina bhfuil iarrthóir ag dul san iomaíocht sa toghchán thar ceann páirtí polaitíochta, féadfaidh sé/sí cuid dá t(h)eorainn chaiteachais reachtúil a shannadh don pháirtí le caitheamh sa toghchán ag a ghníomhaire náisiúnta. [Cuid 32(1)(b)(i)].
- 1.2.2 Níl aon dualgas faoin Acht ar iarrthóir aon chuid dá t(h)eorainn caiteachais a shannadh don pháirtí. Mura sannann an t-iarrthóir aon chuid dá t(h)eorainn caiteachais don pháirtí, ní féidir leis an ngníomhaire náisiúnta aon chaiteachais toghcháin a thabú thar ceann an iarrthóra. Is féidir le gníomhaire toghcháin an iarrthóra, áfach, a údarú don ghníomhaire náisiúnta speansais a thabú thar ceann an iarrthóra. Ní mór don ghníomhaire toghcháin cuntas a thabhairt i speansais den sórt sin ar a ráiteas faoi chaiteachais toghcháin.

Is é an t-aon chaiteachas ag páirtí a cheadaítear ná suim na méideanna atá sannta don pháirtí ag a iarrthóirí laistigh de teorainn aonair na n-iarrthóirí.

Sampla: Má tá beirt iarrthóirí ag páirtí polaitíochta san iomaíocht sa toghchán, agus sannann an bheirt acu €10,000 don pháirtí as a dt teorainn caiteachais aonair, bheadh gníomhaire náisiúnta an pháirtí i dteideal €20,000 san iomlán a chaitheamh sa toghchán. [Cuid 32(2)]. Dá thoradh sin, laghdófaí €10,000 ar mhéid na teorann a bheadh le caitheamh ag gníomhaire toghcháin gach iarrthóra.

- 1.2.3 Níl an tAcht sonrath maidir le cathain ar cheart na sannacháin chomhaontaithe a dhéanamh don pháirtí. Mar an gcéanna, ní chuireann an tAcht cosc ar ath-idirbheartaíocht a dhéanamh ar

thascanna comhaontaithe. Molann an Coimisiún um Chaighdeán go gcinntíonn gníomhairí náisiúnta go gcomhaontófar sannacháin le gach iarrthóir sula dtabhóidh an gníomhaire náisiúnta nó gníomhaire toghcháin an iarrthóra aon speansais.

1.2.4 Éilíonn an tAcht nach mór an sannadh don pháirtí a chomhaontú i scríbhinn [*Cuid 32(1)(b)(i)*]. Ba cheart, mar sin, an méid a shanntar don pháirtí a lua go soiléir sa chomhaontú scríofa. Ba cheart don iarrthóir agus d'oifigeach páirtí cuí araon é a shíniú. I gcás ina ndéantar ath-idirbheartaíocht ar thascanna ina dhiaidh sin, ní mór comhaontú scríofa nua a tharraingt suas.

1.2.5 Ceanglófar ar an iarrthóir cóip den chomhaontú scríofa a thabhairt dá g(h)níomhaire toghcháin lena chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán le ráiteas faoi chaiteachais toghcháin an ghníomhaire toghcháin [*Cuid 36(1)(c)*]. Ní cheanglófar ar ghníomhairí náisiúnta cóipeanna de na comhaontuithe scríofa a chur ar fáil lena ráitis faoi chaiteachais toghcháin. Ba cheart do ghníomhairí náisiúnta, áfach, cóipeanna de na comhaontuithe scríofa a choinneáil.

1.3 Caiteachas ag an ngníomhaire náisiúnta

1.3.1 Is é an gníomhaire náisiúnta an t-aon duine ar féidir leis nó léi caiteachas a thabhtú nó íocaíochtaí a dhéanamh thar ceann an pháirtí as an teorainn caiteachais atá sannta dó ag a iarrthóirí. [*Cuid 31(4)(a)*]. I gcás inar tabhaíodh speansais ag páirtí polaitíochta nó thar ceann páirtí polaitíochta sular ceapadh gníomhaire náisiúnta, ní mór don pháirtí sonraí gach speansais den sórt sin, mar aon le gach dearbhán ábhartha, a thabhairt don gníomhaire náisiúnta. Is cion é do pháirtí polaitíochta mainneachtain an ceanglas seo a chomhlíonadh.

1.3.2 Féadfaidh an gníomhaire náisiúnta daoine eile a údarú chun caiteachas a thabhtú nó íocaíochtaí a dhéanamh laistigh de theorainneacha sonracha arna socrú ag an ngníomhaire náisiúnta. Ní mór don gníomhaire náisiúnta cuntas a thabhairt ar chaiteachas gach duine údaraithe den sórt sin [*Cuid 31(5)*].

1.3.3 Is féidir leis an ngníomhaire náisiúnta suas le 100% de theorainn caiteachais iarrthóra a chaitheamh, má shanntar é seo don pháirtí. Má shanntar teorainn caiteachais don gníomhaire náisiúnta agus má thabhaíonn sé nó sí caiteachais toghcháin, ní mór a bheith an-chúramach lena chinntiú nach sáraíonn an caiteachas iomlán ar an iarrthóir ag a g(h)níomhaire toghcháin agus ag an ngníomhaire náisiúnta an teorainn reachtúil don toghlach (i.e., €58,350 do thoghcheantar cúig shuíochán) [*Cuid 32(1)(a)*].

1.3.4 Ní féidir leis an ngníomhaire náisiúnta caiteachas a thabhtú ná íocaíochtaí a dhéanamh as méid na teorainn caiteachais a choinníonn an t-iarrthóir mura bhfuil an gníomhaire náisiúnta údaraithe ag gníomhaire toghcháin an iarrthóra déanamh amhlaidh. Sa chás seo, bheadh caiteachas ag an ngníomhaire náisiúnta mar dhuine údaraithe de chuid an ghníomhaire toghcháin agus bheadh ar an ngníomhaire toghcháin aon chaiteachas den sórt sin a thaifeadh.

1.3.5 Féadfaidh caiteachas ag an ngníomhaire náisiúnta a bheith ar iarrthóir nó ar leibhéal náisiúnta as an méid a shanntar don pháirtí ag a iarrthóirí

1.3.6 Is ionann caiteachas ar iarrthóir agus caiteachas a shainaithníonn agus a chuireann iarrthóir(i) i dtoghlach chun cinn. Áirítear leis seo “foireann” an pháirtí i dtoghcheantar (i.e., iarrthóir agus

páirtí(ithe) reatha). I gcás ina mbíonn ceannaire páirtí agus a iarrthóirí in ábhair toghcháin (m.sh. póstaer, clár fhógraí), measfar an caiteachas a bheith tabhaithe ag na hiarrthóirí lena mbaineann agus ní ag ceannaire an pháirtí. (Is é ceannaire an pháirtí an t-aon duine a fhéadfaidh a bheith le feiceáil ar phóstaer, ar chlár fógraí etc., agus ní meastar go bhfuil na costais tabhaithe i leith a iarrthóireachta.) Ní féidir le caiteachas an gníomhaire náisiúnta ar iarrthóir áirithe a bheith níos mó ná an méid a shannfaidh an t-iarrthóir don pháirtí.

1.3.7 Ní féidir aon chuid de teorainn caiteachais iarrthóra a aistriú ó iarrthóir amháin go hiarrthóir eile i ndáilcheantar.

1.3.8 Is Caiteachas Náisiúnta ann ná caiteachas atá dírithe go soiléir ar vótaí a mhealladh sa tír ina hiomláine de bharr a ábhar agus a fhairsinge geografach. Níl baint dhíreach aige le hardú céime iarrthóra, nó le roinnt iarrthóirí, i ndáilcheantar. Ba cheart tagairt a dhéanamh don pháirtí, dá cheannaireacht, dá bheartais nó dá cheisteanna toghcháin i gcomhthéacs náisiúnta. Ba cheart go mbeadh sé scaipthe go réasúnta agus go cothrom ar fud na tíre ag féachaint don mhéid atá meáin fógraíochta ar fáil. Is iondúil go gcaitear a leithéid de chaiteachas ar mhíreanna cosúil le forógra an pháirtí, craoltaí páirtí polaitíochta, turais ó cheannaire an pháirtí srl. I gcás ina mbeidh comhaltaí de cheannaireacht an pháirtí nó urlabhraithe páirtí i gcaoltaí páirtí polaitíochta, measfar gur caiteachas náisiúnta na speansais arna dtabhú agus ní mheasfar iad a bheith tabhaithe ar na hiarrthóirí aonair. I gcás ina dtaispeántar iarrthóir nach urlabhraí páirtí é agus nach bhfuil mar chuid de cheannaireacht an pháirtí, i gcaoladh páirtí polaitíochta, ní mheasfar an caiteachas arna thabhú mar chaiteachas náisiúnta agus measfar cuid chuí de chostas an chraolta mar chaiteachas arna thabhú thar ceann an iarrthóra.

1.3.9 I gcás ina mbeartaíonn gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta caiteachais toghcháin a thabhú lena n-áirítear formhuiniú a iarrann vótaí ar pháirtí polaitíochta eile, meastar an formhuiniú mar chaiteachas arna thabhú thar ceann an dara páirtí. Ní mór cuid de chostas na n-ábhar, ar cheart a ríomh ar bhonn a mhéid is atá an dara páirtí le feiceáil, a íoc as teorainn caiteachais an dara páirtí agus caithfidh gníomhaire náisiúnta an dara páirtí é a údarú agus a chur san áireamh.

1.3.10 Nuair a thabhaíonn gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta caiteachas ar ábhair lena n-áirítear formhuiniú a lorgaíonn vótaí d'iarrthóir nó d'iarrthóirí páirtí polaitíochta eile, meastar an formhuiniú mar chaiteachas arna thabhú thar ceann an iarrthóra. Ní mór cuid de chostas na n-ábhar, ar cheart a ríomh ar bhonn a mhéid a léirítear an t-iarrthóir, a íoc as teorainn chaiteachais an iarrthóra nó as teorainn caiteachais a p(h)áirtí polaitíochta. Caithfidh an caiteachas a bheith údaraithe ag gníomhaire toghcháin an iarrthóra nó ag gníomhaire náisiúnta a p(h)áirtí polaitíochta.

1.3.11 I gcás inar dócha go dtarlóidh ceachtar den dá chineál cros-chanbhasála thuas, moltar comhaontuithe agus údaruithe ábhartha a chur i bhfeidhm roimh ré chun costais dhóchúla an chaiteachais a chlúdach.

1.4 Daoine a thabhóidh caiteachas neamhúdaraithe

1.4.1 Is é an gníomhaire náisiúnta an t-aon duine ar féidir leis nó léi caiteachas a thabhú nó íocaíochtaí a dhéanamh thar ceann páirtí polaitíochta san olltoghchán. [*Cuid 31(4)(a)*].

Ba cheart go mbeadh a fhios ag gníomhairí náisiúnta, má tá duine nó comhlacht ag tabhú speansais sa toghchán chun an páirtí nó a iarrthóirí a chur chun cinn, go bhféadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin speansais den sórt sin a mheas mar chaiteachas arna thabhú ag an bpáirtí polaitíochta, má mheasann sé go raibh an duine nó an comhlacht:

- bunaithe ag páirtí polaitíochta, nó thar a cheann, chun críocha caiteachais toghcháin a thabhú,
- mar comhalta de pháirtí polaitíochta, nó gur brainse nó fo-eagraíocht é de pháirtí polaitíochta, nó
- bainte le páirtí polaitíochta nó iarrthóir polaitíochta, nó go bhfuil baint acu leis, nó faoi thionchar nó rialú ag páirtí nó iarrthóir polaitíochta [Cuid 31(6)].

1.4.2 In imthosca den sórt sin ní mór don ghníomhaire náisiúnta na speansais arna dtabhú a chur san áireamh laistigh dá teorainn chaiteachais. Mura bhfuil teorainn caiteachais sannta don pháirtí, beidh ar ghníomhaire toghcháin an iarrthóra cuntas a thabhairt ar an gcaiteachas mar is cuí. Má thugann caiteachas den sórt sin caiteachas ag an bpáirtí nó ag an ngníomhaire toghcháin os cionn na teorann iomchuí, beidh cion déanta. Tá sé tábhachtach, mar sin, go mbeadh gníomhairí náisiúnta ar an eolas faoi ghníomhaíochtaí grúpaí nó daoine aonair a thabhaíonn caiteachas, ós rud é go bhféadfaí a mheas gur caiteachas arna thabhú thar ceann an pháirtí nó thar ceann a iarrthóirí é an caiteachas sin. Ba cheart gníomhaíochtaí aon duine nó comhlachta den sórt sin a chur in iúl don Choimisiún um Chaighdeáin láithreach. Tá caiteachas na ngrúpaí nó na ndaoine aonair seo a leanas thar a bheith ábhartha maidir leis seo.

Eagraíocht páirtí áitiúil

1.4.3 Ní fhéadfaidh eagraíocht páirtí áitiúil (m.sh. toghlach nó brainse) caiteachas a thabhú nó íocaíocht a dhéanamh i ndáil le feachtas toghcháin an pháirtí, m.sh., billí a íoc, gan údarás an ghníomhaire náisiúnta [Cuid 31(5)]. Caithfidh an ghníomhaire náisiúnta cuntas a thabhairt sna speansais sin ina ráiteas faoi chaiteachais toghcháin.

1.4.4 Ní fhéadfaidh *eagraíocht* páirtí áitiúil (m.sh. toghlach nó brainse) caiteachas a thabhú nó íocaíocht a dhéanamh i ndáil le hiarrthóirí an pháirtí sa toghchán

- mura n-údaráítear é ag ghníomhaire náisiúnta an pháirtí nó
- mura n-údaráítear é ag ghníomhaire toghcháin an iarrthóra áirithe [Cuid 31(5)].

Ní mór cuntas a thabhairt ar speansais den sórt sin i ráiteas faoi chaiteachais toghcháin an ghníomhaire a d'údaráigh na speansais.

Caiteachas ag daoine/comhlachtaí a mheastar a bheith bainteach, bainteach le, nó faoi thionchar nó rialú páirtí polaitíochta

1.4.5 Measfar go bhfuil comhlachtaí, amhail *ceardchumann* nó grúpaí sainleasa, atá cleamhnaithe le páirtí polaitíochta bainteach leis an bpáirtí polaitíochta sin nó atá bainteach leis. Mar bhreis air sin, measfar na comhlachtaí sin a bheith bainteach le hiarrthóir de chuid páirtí polaitíochta chun críocha caiteachais toghcháin arna dtabhú thar ceann an iarrthóra sin sa toghchán. Má tá

caiteachas den sórt sin údaraithe ag gníomhaire toghcháin an iarrthóra ní mór don ghníomhaire sin é a chur san áireamh. Seachas sin ba cheart don ghníomhaire náisiúnta é a chur san áireamh.

Caiteachas arna thabhtú ag "tríú páirtithe"/"daoine eile" neamhcheangailte

1.4.6 Ceadáítear caiteachas "tríú páirtithe" agus "daoine eile", i.e., iad siúd nach bhfuil baint acu le hiarrthóir nó páirtí polaitíochta, faoin Acht ar choinníoll go bhfuil fógra tugtha ag an tríú páirtí/duine eile don Choimisiún um Chaighdeáin. Tá sonraí faoina gcaithfidh siad a dhéanamh i gCaibidil 2 de na treoirlínte seo.

Ba cheart do ghníomhairí náisiúnta fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin má thagann siad ar an eolas faoi thríú páirtithe nó faoi dhaoine eile a thabhaíonn caiteachas toghcháin a chuireann páirtí polaitíochta nó iarrthóra chun cinn nó a chuireann in aghaidh páirtí polaitíochta nó iarrthóra.

1.4.7 Ní fhéadfar fógraí nó *fógráin* i nuachtáin, in irisleabhair nó i bhfoilseacháin tréimhseacháin eile a chuireann leasanna páirtí nó iarrthóra chun cinn nó a chuirtear i gcoinne iad a chur ach amháin má iarrann iarrthóir, gníomhaire toghcháin, gníomhaire náisiúnta nó duine údaraithe i scríbhinn é, ag iarrthóir nó ag ceachtar gníomhaire. Féadfaidh "tríú páirtithe" nó "daoine eile" fógraíocht nuachtáin a shocrú má thugann siad Deimhniú Údaraithe ón gCoimisiún um Chaighdeáin ar fáil don fhoilsitheoir ag deimhniú gur chomhlíon siad na ceanglais dlí iomchuí. Cuirfidh an Coimisiún um Chaighdeáin in iúl d'eagarthóirí/foilsitheoirí forálacha na reachtaíochta ina leith sin. [*Cuid 31(10)*].

1.4.8 Beidh ar "tríú páirtithe"/"daoine eile" a thabhaíonn caiteachais *toghcháin* cuntas a thabhairt ar a caiteachais toghcháin i ráiteas faoi chaiteachais toghcháin.

1.5 Tréimhse an toghcháin

1.5.1 Baineann na teorainneacha caiteachais san *olltoghchán* le gach speansas a thabhaítear agus gach íocaíocht a dhéantar le maoin, earraí nó seirbhísí a sholáthar a úsáidtear chun críocha toghcháin le linn na tréimhse dar tosach dáta lánscoir na Dála a ba chúis leis an toghchán agus dar críoch an lá vótaíochta féin, an dá dháta san áireamh. Is é an tréimhse toghcháin don cheathrú Dáil is tríocha ná an 23 Aibreán 2026 go dtí an 22 Bealtaine 2026 [*Cuid 31(3)(a)(i)*].

1.5.2 Is cuma cathain a *thabhaítear* na speansais nó nuair a dhéantar na híocaíochtaí, ní mór iad a chur san áireamh má bhaineann siad le maoin, earraí nó seirbhísí a úsáidtear chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin. Dá réir sin, ní mór cuntas a thabhairt ar speansais a thabhaítear nó íocaíochtaí a dhéantar ag aon tráth roimh dháta lánscoir na Dála ar mhaoin, earraí nó seirbhísí a úsáidtear le linn na tréimhse toghcháin [*Cuid 31(3)(b)*].

1.5.3 Má thabhaítear speansais nó má dhéantar íocaíochtaí ar mhaoin, earraí nó seirbhísí nár úsáideadh, nó nár úsáideadh ach cuid díobh, le linn na tréimhse toghcháin ní bheidh sé riachtanach cuntas a thabhairt ar an gcuid nár úsáideadh. Ar an gcaoi chéanna, ní gá cuntas a thabhairt i leith caiteachas a tabhaíodh nó íocaíochtaí a rinneadh i leith maoin, earraí nó seirbhísí a úsáideadh roimh thosach

na tréimhse toghcháin nó a úsáideadh tar éis na tréimhse toghcháin. D'fhéadfadh roinnt samplaí de seo a bheith:

- ábhar poiblíochta a scaip iarrthóirí/páirtithe polaitíochta roimh thús na tréimhse toghcháin,
- costais árachais nó cíosa a bhaineann le háitreabh feachtais a mhéid a bhaineann na costais le tréimhse roimh agus/nó tar éis na tréimhse toghcháin, nó
- Fógraí "Go raibh maith agat" a scaipeadh tar éis an toghcháin.

1.5.4 Mar shampla, má fhoilsítear fógrán i nuachtán nó i dtréimhseachán eile a bhfuil dáta *foilsithe* air (i.e. an dáta clóite ar an bpáipéar) atá le linn na tréimhse toghcháin, measfar an fógra mar chaiteachais toghcháin. Má tá an dáta foilsithe roimh an tréimhse toghcháin nó dá éis, ní fhéachtar ar an bhfógra mar chaiteachais toghcháin.

1.5.5 Breathnófar ar chostas pobalbhreithe nó suirbhé *comhchosúil* eile a dhéanfar laistigh den tréimhse 60 lá roimh lá na vótaíochta mar chaiteachais toghcháin. [*Cuid 31(1)(b) agus Sceideal le hAcht 1(g)*].

1.6 Cad is caiteachais toghcháin ann?

1.6.1 Forálann an reachtaíocht gurb ionann caiteachais toghcháin agus iad siúd agus na caiteachais toghcháin amháin atá leagtha amach sa sainmhíniú ar chaiteachais toghcháin in Aguisín 1, arna dtabhú i soláthar maoin, earraí nó seirbhísí lena n-úsáid ag an toghchán le linn na tréimhse toghcháin (23 Aibreán 2026 go 22 Bealtaine 2026) chun:

- leasanna páirtí polaitíochta nó toghadh iarrthóra a chur chun cinn nó a chur i gcoinne, nó
- polasaithe páirtí polaitíochta nó tuairimí páirtí polaitíochta ar bheartais páirtí polaitíochta eile nó iarrthóra sa toghchán a chur i láthair, nó
- vótaí a lorg ar son nó i gcoinne iarrthóra, nó
- polasaithe iarrthóra nó tuairimí iarrthóra ar aon ábhar a bhaineann leis an toghchán nó tuairimí iarrthóra ar bheartais páirtí polaitíochta nó iarrthóra eile sa toghchán a chur i láthair, nó
- ar shlí eile chun tionchar a imirt ar thoradh an toghcháin [*Cuid 31(1)(a) agus Sceideal le hAcht*].

1.6.2 I gcás ina n-úsáidtear maoin, earraí nó seirbhísí, a chuirtear ar fáil saor in aisce nó faoi chostas, le linn na tréimhse toghcháin, meastar iad mar chaiteachais toghcháin nach mór a chur san áireamh mar chaiteachas toghcháin ag an ngníomhaire ábhartha ag a bpraghas tráchtála [*Cuid 31(2)*]. [D'fhéadfadh sampla a bheith ann nuair a aontaíonn cuideachta priontála litríocht toghcháin a sholáthar, saor in aisce, a chosnódh €1,500 de ghnáth.] Ní mór an soláthar ábhair seo a údarú agus a chur san áireamh ag a phraghas tráchtála lúide aon ghnáth-lascaine a d'fhéadfadh a bheith ar fáil.

1.6.3 Ba chóir a thabhairt faoi deara, i gcás go soláthraíonn gnólacht/cuideachta seirbhísí saor in aisce nó faoi chostas, nach féidir leo luach €200 a shárú mura bhfuil an gnó/cuideachta cláraithe mar dheontóir corparáideach leis an gCoimisiún um Chaighdeán.

1.6.4 Áirítear le chaiteachais toghcháin íocaíochtaí le hoibrithe feachtais íochta nuair a fhaightear admháil.

1.6.5 Ní féidir samplaí cinntitheacha a thabhairt sna treoirlínte seo de gach cineál caiteachais toghcháin. Mura bhfuil tú cinnte ar cheart cuntas a thabhairt ar mhír chostais mar chaiteachas toghcháin, ba cheart duit teagmháil a dhéanamh le Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeán chun comhairle a fháil.

Caiteachais toghcháin a íoctar as cistí poiblí

1.6.6 Sa chás go n-úsáidtear maoin, seirbhísí nó saoráidí atá maoinithe go poiblí chun críocha toghcháin, ní mór costas úsáide den sórt sin a aisíoc leis an soláthraí ábhartha. Ní mór na costais sin a chur san áireamh ansin mar chaiteachais toghcháin. Ní mór do ghníomhaire toghcháin an iarrthóra úsáid aon ábhair den sórt sin a údarú. Is faoin ngníomhaire ábhartha agus faoin iarrthóir, i gcomhairle le soláthraí na maoin, na seirbhísí nó na saoráidí, a bheidh sé luach na húsáide chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin a chinneadh agus cuntas a thabhairt ina leith sa ráiteas faoi chaiteachais toghcháin. [Áirítear ar shamplaí den chineál seo caiteachais úsáid a bhaint as áiseanna a mhaoinítear go poiblí amhail clúdaigh réamhíochta, teileafóin, am foirne srl.]

1.6.7 D'fhéadfadh go mbeadh ar iarrthóirí sa toghchán ar sealbhóirí oifige tofa/poiblí iad cumarsáid a dhéanamh leis na toghthóirí le linn na tréimhse toghcháin. I gcás ina n-íoctar costais as cistí poiblí, is gá idirdhealú a dhéanamh idir úsáid acmhainní poiblí le linn dóibh a ngnó ionadaíoch a dhéanamh agus úsáid acmhainní poiblí chun críocha toghcháin. Ní mór cuntas a thabhairt ar aon úsáid a bhaintear as a n-áiseanna maoinithe go poiblí chun a gcríoch toghcháin féin mar chaiteachais toghcháin.

1.6.8 Más rud é, le linn na tréimhse toghcháin, go n-úsáideann an t-iarrthóir ábhair atá maoinithe go poiblí chun críche aon chineál cumarsáide gan iarraidh le haon cheann de na toghthóirí, measfar na hábhair a bheith in úsáid chun críocha toghcháin agus ní mór cuntas a thabhairt ar na costais mar chaiteachais toghcháin ag a luach tráchtála iomlán.

1.6.9 Sa chás go n-ardaítear fiosrúchán nua le hiarrthóir ina cháil mar iarrthóir (lena n-áirítear fiosrúchán nár ardaíodh leis an iarrthóir roimh an toghchán) fad is atá sé/sí ag canbhasáil agus go n-úsáidtear saoráidí a mhaoinítear go poiblí chun críocha freagra a thabhairt ar an bhfiosrúchán, measfar na háiseanna seo a bheith in úsáid chun críocha toghcháin. Áirítear leis seo am a chaitheann baill foirne ag freagairt don fhiosrúchán (ach amháin sa chás go bhfuil an fhoireann sin ag obair go deonach ar fheachtas an iarrthóra).

1.6.10 Meabhraítear do chomhaltaí an Oireachtais gur dá n-úsáid féin mar ionadaithe poiblí amháin a chuirtear saoráidí maoinithe ar fáil dóibh. Níor cheart na háiseanna sin a chur ar fáil d'iarrthóirí eile chun críocha toghcháin. Chun é sin a dhéanamh, d'fhéadfadh iarmhairtí tromchúiseacha a bheith aige faoi na hAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí 1995 agus 2001, chomh maith le costas toghcháin nach mór cuntas a thabhairt air.

1.7 Cad nach caiteachais toghcháin iad?

1.7.1 Áirítear le míreanna nach caiteachais toghcháin iad;

- **seirbhís saorphoist** arna soláthar ag An Post d'iarrthóirí (i.e., Litir Um Thoghcháin) [*Sceideal alt 2(a); Cuid 22(2)(b)(i)*]. Ba chóir a thabhairt faoi deara nach mbreathnaítear ach ar na costais phoist mar chaiteachais toghcháin. Costas toghcháin is ea an costas a bhaineann leis an mbileog/seoladh toghcháin/Litir um Thoghcháin a chur le chéile;
- **seirbhís saor in aisce a sholáthraíonn duine aonair**, lena n-áirítear úsáid mhótarfheithicil an duine aonair, teileafón, srl., i gcás nach soláthraítear an tseirbhís mar chuid d'obair nó de ghnó na pearsan aonair agus ar choinníoll nach n-íoctar an phearsa aonair, go díreach nó go hindíreach, ag aon duine eile as an tseirbhís sin nó chun soláthar na seirbhíse a éascú [*Sceideal alt 2(a); Cuid 22(2)(b)(iii)(I)*]. [**TABHAIR FAOI DEARA:** Tagraíonn an fhoráil seo den Acht go sonrach do dhuine aonair agus d'úsáid mhótarfheithicil duine aonair (mótarfheithicil amháin). Má sholáthraíonn duine aonair níos mó ná feithicil amháin, féadfar úsáid na bhfeithicil breise a mheas mar chaiteachais toghcháin. Má sholáthraítear feithicil atá faoi úinéireacht cuideachta, comhpháirtíochta, gnó srl., d'iarrthóir, ní mheastar gur seirbhís saor in aisce í a chuireann duine aonair ar fáil. I gcúinsí den sórt sin, meastar gur costas toghcháin é úsáid na feithicil le linn na tréimhse toghcháin. Ní mór an costas tráchtála a bhaineann le feithicil den chineál céanna a fhruiú ar feadh tréimhse chomhchosúil a fhionnadh chun an costas toghcháin a ríomh.];
- **seirbhís arna soláthar i dtoghchán ag fostaí de chuid páirtí polaitíochta, (seachas duine aonair i bhfostaíocht fo-eagraíochta de chuid an pháirtí sin a bhfuil oifig aige lasmuigh den Stát)**, lena n-áirítear mótarfheithicil na pearsan aonair a úsáid, i gcás ina n-íoctar luach saothair an fhostaí as acmhainní páirtí nó as cistí poiblí agus i gcás nach bhfuil aon luaíocht nó sochar comhchineáil á fháil ag an bhfostaí seachas a ghnáth-luach saothair (lena n-áirítear aisíoc costas) don tseirbhís sin [*Sceideal alt 2(a); Cuid 22(2)(b)(iii)(II)*]. I gcás ina n-íoctar íocaíochtaí ragoibre de ghnáth le fostaí de chuid páirtí polaitíochta as uaireanta breise a oibriú, meastar gur "gnáth-luach saothair" é seo agus ní mheastar gur costas toghcháin é;
- **gnáthchlúdach na meán** agus tarchur craolta ar an raidió nó ar an teilifís thar ceann iarrthóra nó páirtí polaitíochta [*Sceideal alt 2(a); Cuid 22(2)(b)(iv) & (v)*]. Ní chlúdaíonn sé seo aon chostais léiriúcháin, nó costais eile, a bhaineann le tarchur ar an raidió nó ar an teilifís;
- **fógraíocht lasmuigh de thréimhse an toghcháin** - fógraí a tháinig chun solais i nuachtán a raibh dáta foilsithe aige a bhí lasmuigh den tréimhse toghcháin m.sh., fógraí "Go raibh maith agat" i nuachtán tar éis lá na vótaíochta.
- **caiteachais toghcháin arna dtabhú ag toghchán Dála, Eorpach nó áitiúil** roimhe sin agus a nochtadh i Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin a cuireadh ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán nó d'údarás áitiúil [*Sceideal alt 2(b)*]. Ní gá na costais seo a thaifeadh arís. Ní bhaineann sé seo le hábhar a úsáidtear i ndáil le reifreann.

[**TABHAIR FAOI DEARA:** Má tá sé ar intinn ag iarrthóir ábhar toghcháin a taifeadadh roimhe seo i Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin a úsáid, nó a athúsáid, ní mór dá ghníomhaire toghcháin fógra a thabhairt do Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin agus sonraí a sholáthar faoi na hábhair atá á n-athúsáid agus faoin ráiteas faoi chaiteachais toghcháin ar ar taifeadadh iad roimhe sin.]

- **Íocaíocht na dtáillí a tabhaíodh chun an t-ainmniúchán a urrú**, mar shampla an éarlais i leith an iarrthóra nó na speansais taistil nó eile a thabhaigh iarrthóir chun aontaitheoirí a fháil chun ainmniúchán an iarrthóra a áirithiú [*Sceideal alt 2(d) & (dd)*];
- an costas a bhaineann le **cóipeanna de chlár na dtoghthóirí a cheannach** [*Sceideal alt 2(e)*];
- **caiteachais mhaireachtála réasúnacha** (lena n-áirítear lóistín) iarrthóra agus oibríthe deonacha a oibríonn thar ac(h)eann [*Sceideal alt 2(f)*]. Faoin gceannteideal seo, chomh maith le caiteachais lóistín, ceadáítear caiteachas suas le €50 an duine in aghaidh an lae ar sólaistí, srl., agus ní gá cuntas a thabhairt air. (Ciallaíonn sé seo nach mbreathnaítear ar chaiteachais lóistín móide caiteachais eile suas le €50 an duine in aghaidh an lae mar chaiteachais toghcháin.);
- **speansais le haghaidh sólaistí** don iarrthóir agus d'oibríthe deonacha feachtais i gcás nár sháraigh an méid a tabhaíodh in aghaidh an lae ar aon duine amháin an méid a chinn an Coimisiún um Chaighdeáin mar chaiteachais mhaireachtála réasúnacha;
- **aon oibrí feachtais íoctha a thabhaíonn mionchostais** (nach mó ná €126.97 in aon íocaíocht amháin) go dleathach i ndáil leis an toghchán mura n-aisíoctar an tsuim sin leis an duine. (I dtéarmaí simplí ciallaíonn seo gur féidir le duine íoc as míreanna beaga a chosnaíonn níos lú ná €126.97 agus ní caiteachais toghcháin iad seo mura lorgaíonn an duine aisíocaíocht ón ghníomhaire toghcháin) [*Sceideal alt 2(g)*].

[**TABHAIR FAOI DEARA:** Is iad na daoine seo a leanas amháin a fhéadfaidh speansais a thabhuú go dleathach nó íocaíochtaí a dhéanamh i dtoghchán i ndáil le hiarrthóir: gníomhaire toghcháin iarrthóra, gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, nó duine atá údaraithe ag ceachtar gníomhaire chun caiteachais toghcháin a thabhuú. Tá cion á dhéanamh ag aon duine eile a thabhaíonn speansais nó a dhéanann íocaíochtaí i dtoghchán thar ceann iarrthóra.

Ní mór do ghníomhairí toghcháin taifead a choinneáil de na mionchostais go léir nach bhfuil cuntas á thabhairt orthu mar chaiteachas toghcháin ina ráiteas ar chaiteachas toghcháin. D'fhonn déileáil le haon cheisteanna a d'fhéadfadh teacht chun cinn maidir le cén fáth nach dtaispeántar caiteachais i leith míreanna áirithe a úsáideadh le linn na tréimhse toghcháin mar chaiteachas toghcháin sa ráiteas ar chaiteachas toghcháin, féadfar a cheangal taifead de na "mionchaiteachais" sin go léir a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin. D'fhéadfadh sonraisc, admhálacha agus dearbháin maidir le mionchostais a bheith ag teastáil agus ba cheart don Ghníomhaire Toghcháin iad a choinneáil. Ní áirítear mionchostais i ríomh an chaiteachais toghcháin iomlán a tabhaíodh.]

- **oibríthe deonacha a ghlacann saoire bhliantúil**, m.sh. i gcás ina nglacann foireann FPE atá ag dul as oifig nó foireann Chomhalta Oireachtais (m.sh. cúntóir pearsanta, cúntóir taighde, etc.)

saoire bhliantúil agus go n-oibríonn sé ar fheachtas toghcháin iarrthóra ar bhonn deonach le linn na tréimhse toghcháin, measfar an obair a dhéanann an ball foirne a bheith déanta mar sheirbhís in aisce agus ní áireofar costas a thuarastail agus é/í ag obair go deonach mar chaiteachais toghcháin chun críche an Achta;

- **fineálacha a ghearrann** orgáin an Stáit, m.sh., fineálacha páirceála agus bruscair;
- **seirbhísí cuntasóra**, nó duine eile, (cibé acu íoctha nó neamhíoctha) atá fostaithe chun a chinntiú go gcomhlíontar ceanglais an Achta;
- **úsáid oifigí atá faoi úinéireacht páirtí polaitíochta** agus a chuirtear ar fáil d'iarrthóir lena n-úsáid sa toghchán. Ní gá costas barúlach cíosa a lua le húsáid na n-oifigí sin. Mar sin féin, is caiteachais toghcháin iad na costais teasa, solais, teileafóin, srl., a thabhaítear chun críocha toghcháin sna hoifigí sin le linn na tréimhse toghcháin.
- **póstaeir toghcháin** a bhaint (má bhaintear iad tar éis lá na vótaíochta);
- **ábhar toghcháin eile lasmuigh den tréimhse toghcháin**, amhail cártaí buíochais, bileoga, nuachtlitreacha, etc. a scaipeadh lasmuigh den tréimhse toghcháin
- **úsáid teileafón príobháideacha**, lena n-áirítear fóin phóca, i gcás nár aisíocadh an costas a tabhaíodh leis an duine;
- **iompar agus taisteal**, lena n-áirítear costais díosail/peitрил nár aisíocadh leis an duine;
- **cóisir “deireadh na vótaíochta”**..

Níl an liosta seo uileghabhálach. Má tá aon cheisteanna agat maidir le míreanna speansas a d'fhéadfadh a bheith ort le linn na tréimhse toghcháin, tá Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeán ar fáil chun cabhrú leat.

1.8 Costais a tabhaíodh chun iarrthóireacht duine ag an toghchán a éascú

1.8.1 D'fhéadfadh go mbeadh gá le speansais áirithe a thabhtú thar ceann an iarrthóra chun a rannpháirtíocht sa phróiseas toghcháin nó chun tuiscint ar an reachtaíocht ábhartha a éascú. **Ní** mheasann an Coimisiún um Chaighdeán speansais den sórt sin mar chuid de chaiteachas toghcháin iarrthóra nó páirtí polaitíochta. D'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith i measc na samplaí:

- costais bhreise chúram leanaí;
- costas athchur oibre;
- saoire neamhláithreachta le pá;
- ús iasachta agus táillí bainc;

- costais a bhaineann le cruinnithe a thionólfar chun rannpháirtithe toghcháin a chur ar an eolas faoi cheanglais na reachtaíochta toghcháin (m.sh. cíos seomra, doiciméid, sólaistí, taisteal).

1.9 Sonraisc a íoc le soláthraithe

1.9.1 Ní mór éilimh ar íocaíocht caiteachais toghcháin, ó sholáthraithe, a bheith faighte ag an ngníomhaire náisiúnta laistigh de 45 lá tar éis lá na vótaíochta. (i.e., 6 Iúil 2026). Ní féidir leis an ngníomhaire náisiúnta éilimh a fhaightear tar éis an dáta seo a íoc [Cuid 34]. Is cion é íocaíocht a dhéanamh má fhaightear an t-éileamh tar éis na 45 lá a bheith caite. Chun díospóidí a sheachaint, tá sé thar a bheith tábhachtach go gcuirfeadh gníomhairí a soláthraithe ar an eolas faoin gceanglas seo agus iad ag déanamh orduithe ar mhaoin, earraí nó seirbhísí. Cé nach féidir éilimh den sórt sin a íoc, meastar iad go fóill mar chaiteachais toghcháin agus ní mór cuntas a thabhairt orthu sa Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin a chuirtear ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin.

1.10 Ráiteas faoi Chaiteachais toghcháin a thabhairt

1.10.1 Seolfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin chuig gníomhairí náisiúnta Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin/Dearbhú Reachtuil [Cuid 36(2)]. Ar an ráiteas seo, ní mór don ghníomhaire náisiúnta sonraí a nochtadh don Choimisiún um Chaighdeáin maidir le gach speansas arna thabhtú agus gach íocaíocht a rinne an ghníomhaire, nó a rinne an ghníomhaire thar ceann, i ndáil leis an toghchán.

Is féidir teagmháil a dhéanamh le foireann Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin ag info@sipo.ie má tá cúnaimh ag teastáil.

Ní mór an ráiteas comhlánaithe a bheith faighte ag an gCoimisiún um Chaighdeáin laistigh de 56 lá tar éis lá na vótaíochta (i.e., 17 Iúil 2026).

Ceanglófar ar an ngníomhaire náisiúnta ráiteas faoi chaiteachais toghcháin a chomhlánú fiú murar thabhaigh an páirtí speansais ar bith.

1.10.2 Ní mór iad seo a leanas a chur san áireamh ar an ráiteas faoi chaiteachais toghcháin:

- sonraí faoi na speansais go léir arna dtabhtú agus na n-íocaíochtaí a rinne an ghníomhaire náisiúnta agus a dhaoine údaraithe, lena n-áirítear soláthairtí maoin, earraí nó seirbhísí saor in aisce nó faoi bhun costais a úsáideadh le linn na tréimhse toghcháin [Cuid 36(1)(a)],
- sonraí daoine údaraithe lena n-áirítear an méid a ceadaíodh do gach duine údaraithe a chaitheamh agus an méid iarbhir a caitheadh,
- dearbhú ar an gcuid de theorainn caiteachais gach iarrthóra a shann an t-iarrthóir do pháirtí polaitíochta an ghníomhaire náisiúnta [Cuid 36(1)(c)],

- sonraí maidir le haon éileamh ar íocaíocht a bhfuil díospóid ina leith, faisnéis maidir le héilimh dhéanacha ar íocaíocht (i.e. éilimh a fuarthas níos mó ná 45 lá tar éis lá na vótaíochta) [*Cuid 36(1)(d)*],
- sonraí faoi speansais arna dtabhú ar earraí, réadmhaoin nó seirbhísí a úsáideadh le linn na tréimhse toghcháin inar íocadh na costais as cistí poiblí (Féach alt 1.6.6).

1.10.3 D'fhéadfadh go gceanglófar taifead ar mhionchaiteachais (nach mó ná €126.97 in aon íocaíocht amháin) a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin chun déileáil le haon cheistanna a d'fhéadfadh teacht chun cinn i dtaobh cén fáth nach dtaispeántar speansais i leith míreanna áirithe a úsáideadh le linn na tréimhse toghcháin mar chaiteachais toghcháin ar an ráiteas faoi chaiteachais toghcháin. Ní áireofar mionspeansais agus na caiteachais toghcháin iomlána á ríomh.

1.10.4 Ní mór sonraisc, admhálacha nó dearbháin maidir le gach íocaíocht caiteachais toghcháin os cionn €126.97 a áireamh leis an ráiteas faoi chaiteachais toghcháin [*Cuid 31(9)*]. Coimeádann an Coimisiún um Chaighdeáin an ceart chun aon sonrasc, admháil nó dearbhán a iarraidh le haghaidh míre caiteachais ar luach níos lú ná €100 a thaispeánfar i ráiteas faoi chaiteachais toghcháin nó i dtaifead ar mhionspeansais.

1.10.5 Cuirfear mion-easnaimh nó mionearráidí a aimsíonn an Coimisiún um Chaighdeáin i ráiteas faoi chaiteachais toghcháin gníomhaire náisiúnta in iúl don ghníomhaire náisiúnta. Má iarrtar air/uirthi a ráiteas faoi chaiteachais toghcháin a leasú, ní mór don ghníomhaire náisiúnta é sin a dhéanamh laistigh de 14 lá [*Cuid 4(2)*].

1.10.6 Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin faisnéis bhreise a iarraidh ar ghníomhaire náisiúnta i ndáil lena ráiteas faoi chaiteachais toghcháin. I gcás ina n-iarrtar faisnéis bhreise den sórt sin, ní mór í a sholáthar i bhfoirm a chinnfidh an Coimisiún um Chaighdeáin agus d'fhéadfadh go mbeadh dearbhú reachtúil ag gabháil léi. [*Cuid 36(2A)*].

1.10.7 Tar éis tuairisceáin a thíolacadh agus a fhíorú, leagfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin na ráitis faoi chaiteachais toghcháin agus na dearbhuithe reachtúla faoi bhráid dhá Theach an Oireachtais [*Cuid 37(1)*] chomh luaithe a bheidh a athbhreithniú curtha i gcrích ag an gCoimisiún um Chaighdeáin agus curtha ar fáil don phobal lena iniúchadh agus lena gcóipeáil a luaithe a leagtar na doiciméid faoi bhráid na dTithe [*Cuid 73*]. Tá sonraí achoimre ar an gcaiteachas tabhaithe san áireamh i dtuarascáil do Chathaoirleach Dháil Éireann [*Cuid 4(1)*], a leagtar faoi bhráid gach Tí den Oireachtas [*Cuid 4(5)*] agus a fhoilsítear ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin.

1.11 Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le gníomhairí náisiúnta ag an toghchán

1.11.1 Má fhaightear ciontach i gcion faoin Acht é, féadfar fineáil nó príosúnacht a chur ar an nGníomhaire Náisiúnta ar é nó í a chiontú go hachomair, nó ar é nó í a chiontú ar díotáil.

Is cionta iad seo a leanas faoin Acht:

- Má sháraíonn gníomhaire náisiúnta an caiteachas atá leagtha amach sna treoirlínte seo, féadfaidh fíneáil nó suas le trí bliana príosúnachta a bheith mar thoradh ar chiontú ar díotáil [Cuid 43(2)(a) agus Cuid 43(5)(a) & (b) & Cuid 6 den Acht Fíneálacha 2010].
- Tá roinnt iarmhairtí eile ag éirí as róchaiteachas ag gníomhaire náisiúnta ag an toghchán, mar seo a leanas
 - is féidir le duine achainí a dhéanamh ar an Ard-Chúirt chun toradh an toghcháin a chur ar leataobh [Cuid 45];
 - asbhaintear méid an róchaiteachais ón íocaíocht bhliantúil a fhaigheann an páirtí ón Státchiste faoi na hAchtanna Toghcháin [Cuid 40(a)].
- Is cion é do pháirtí polaitíochta gan sonraí ábhartha faoi speansais a tabhaíodh roimh cheapadh an ghníomhaire náisiúnta a thabhairt don ghníomhaire náisiúnta [Cuid 31(8A)].
- Íocaíocht éileamh a fuarthas níos mó ná 45 lá tar éis lá na vótaíochta (i.e. tar éis an Iúil 2026). D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh air seo [Cuid 43(2)(b) & 43(5)(a) & Cuid 6 den Acht Fíneálacha 2010].
- Mainneachtain cibé fiosruithe a dhéanamh agus cibé taifid a chothabháil is gá chun ráiteas caiteachas toghcháin a thabhairt agus dearbhú reachtúil a dhéanamh. D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh air seo [Cuid 36(4) & 43(2)(e) & 43(5)(a) & Cuid 6 den Acht Fíneálacha 2010]
- Mura gcuirtear ráiteas faoi chaiteachais toghcháin agus dearbhú reachtúil ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin faoin spriocdháta reachtúil (i.e., 17 Iúil 2026) féadfar fíneáil agus fíneáil leanúnach a ghearradh in aghaidh an lae do gach lá, tar éis ciontú, ar a bhfuil an ráiteas agus an dearbhú fós gan réiteach [Cuid. 43(2)(c) & 43(5)(a) & (c) & Ailt 6 agus 8 den Acht Fíneálacha 2010].
- Mainneachtain faisnéise fhorlíontach a bhaineann le ráiteas faoi chaiteachais toghcháin a sholáthar mar a iarrann an Coimisiún um Chaighdeáin. D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh air seo [Cuid 36(2A) & 43(2)(e) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha 2010].
- Is fíneáil í ná an pionós nuair a fhaightear gníomhaire náisiúnta ciontach sa chion maidir leis an teorainn caiteachais a shárú [Cuid 43(2)(a) & 43(5)(a) & Cuid 6 den Acht Fíneálacha 2010].
- Ráiteas faoi chaiteachais toghcháin atá bréagach nó míthreorach a chur ar fáil go feasach don Choimisiún um Chaighdeáin. D'fhéadfadh fíneáil agus/nó suas le 3 bliana príosúnachta a bheith mar thoradh air seo [Alt 43(2)(d) & 43(5)(b)].
- Mainneachtain cóipe d'ordú cúirte maidir le híocaíocht éileamh faoi dhíospóid a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh de 7 lá tar éis dháta an ordaithe. D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh air seo [Alt 36(3) & 43(2)(e) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha, 2010]

Is cion ar leith é seo a leanas faoin Acht.

- Mainneachtain an Ráiteas ar Chaiteachais Toghcháin nó an Dearbhú Reachtúil a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán.

Má tá an Coimisiún den tuairim go bhféadfadh cion faoi na hAchtanna Toghcháin a bheith déanta, féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeán imeachtaí achoimre a thionscnamh agus a thabhairt ar aghaidh. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeán “fógra íocaíochta seasta” a sheirbheáil mar aon le híocaíocht sheasta €200 ar dhuine a bhfuil cion déanta aige/aici. I gcás ina seirbheálfar fógra um íocaíocht sheasta ar dhuine, ní thionscnófar aon ionchúiseamh i leith an chiona má dhéantar íocaíocht ar an dáta nó roimh an dáta a shonraítear san fhógra um íocaíocht sheasta.

Cion	Alt	Infheidhme maidir le	Modh trialach	Pionós uasta
<i>Caiteachais toghcháin a thabhtú nó íocaíochtaí a dhéanamh thar ceann páirtí polaitíochta nó iarrthóra gan údarú cuí</i>	Alt 43(1)	Aon duine ar bith	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Caiteachais toghcháin a thabhtú de bhreis ar an méid iomchuí (arna ríomh de réir alt 32 nó 42 nó ordú arna dhéanamh faoi alt 33(1)(b))</i>	Alt 43(2)(a)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach faide ná 3 bliana, nó iad araon.
<i>Éilimh ar chaiteachais toghcháin a sheachadadh ar an duine níos mó ná 45 lá tar éis an lae vótaíochta</i>	Alt 43(2)(b)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Mainneachtain ráiteas caiteachais toghcháin nó dearbhú reachtúil gaolmhar (alt 36) a thabhairt laistigh de 56 lá tar éis an lae vótaíochta</i>	Alt 43(2)(c)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500 Ina ionad sin, d'fhéadfaí déileáil leis le fógra íocaíochta seasta €200
<i>Mainneachtain ráitis ar chaiteachais toghcháin nó dearbhú reachtúil gaolmhar (alt</i>	Alt 43(2)(f)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach faide ná 3 bliana, nó iad araon

Cion	Alt	Infheidhme maidir le	Modh trialach	Pionós uasta
<i>36) a thabhairt ar chor ar bith</i>		toghcháin iarrthóra		(agus €500 in aghaidh an lae in aghaidh gach lae tar éis an chiontaithe go dtí go dtabharfar é)
<i>Ráiteas a thabhairt go feasach ar chaiteachais toghcháin atá bréagach nó míthreorach i bponc ábhartha</i>	Alt 43(2)(d)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach faide ná 3 bliana, nó iad araon.
<i>Mainneachtain ar shlí eile forálacha alt 36 a chomhlíonadh i ndáil leis an ráiteas chaiteachais toghcháin a sholáthar (mainneachtain sonraí agus méideanna a cheanglaítear a chur san áireamh a chur san áireamh; mainneachtain faisnéis fhorlíontach a sholáthar ar iarratas; mainneachtain ordú cúirte a thabhairt don Choimisiún; mainneachtain fiosrúcháin a dhéanamh agus taifid a chothabháil)</i>	Alt 43(2)(e)	Gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta nó gníomhaire toghcháin iarrthóra	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Mainneachtain fógra a thabhairt don Choimisiún go bhfuil sé ar intinn acu caiteachais toghcháin a thabhú</i>	Alt 43(3)(a)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhú, seachas: gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500

Cion	Alt	Infheidhme maidir le	Modh trialach	Pionós uasta
		údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin		
<i>Mainneachtain ráiteas caiteachais toghcháin nó dearbhú reachtúil gaolmhar (alt 36) a thabhairt laistigh de 56 lá tar éis an lae vótaíochta</i>	Alt 43(3)(b)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhtú, seachas: gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500 Ina ionad sin, d'fhéadfaí déileáil leis le fógra íocaíochta seasta €200.
<i>Mainneachtain ráitis ar chaiteachais toghcháin nó dearbhú reachtúil gaolmhar (alt 36) a thabhairt ar chor ar bith</i>	Alt 43(3)(e)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhtú, seachas: gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach faide ná 3 bliana, nó iad araon. (agus €500 in aghaidh an lae in aghaidh gach lae tar éis an chiontaithe go dtí go dtabharfar é)
<i>Ráiteas a thabhairt go feasach ar chaiteachais toghcháin atá bréagach nó míthreorach i bponc ábhartha</i>	Alt 43(3)(c)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhtú, seachas: gníomhaire náisiúnta páirtí	Achoimre nó díotáil	Fíneáil nach mó ná €25,000, nó príosúnacht nach faide ná 3 bliana, nó iad araon.

Cion	Alt	Infheidhme maidir le	Modh trialach	Pionós uasta
		polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin		
<i>Mainneachtain ar shlí eile forálacha alt 36 a chomhlíonadh i ndáil leis an ráiteas chaiteachais toghcháin a sholáthar (mainneachtain sonraí agus méideanna a cheanglaítear a chur san áireamh a chur san áireamh; mainneachtain faisnéis fhorlíontach a sholáthar ar iarratas; mainneachtain ordú cúirte a thabhairt don Choimisiún; mainneachtain fiosrúcháin a dhéanamh agus taifid a chothabháil)</i>	Alt 43(3)(d)	Aon duine a bheartaíonn caiteachais toghcháin a thabhu, seachas: gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, gníomhaire toghcháin iarrthóra nó duine atá údaraithe ag gníomhaire náisiúnta nó ag gníomhaire toghcháin	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Mainneachtain sonraí na gcostas a tabhaíodh sular ceapadh an gníomhaire sin a thabhairt don ghníomhaire náisiúnta nó don ghníomhaire toghcháin</i>	Alt 31(8A)	Páirtí polaitíochta nó iarrthóir	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500
<i>Fógrán nó fógra a fhoilsiú a airbheartaíonn leasanna páirtí polaitíochta nó iarrthóra a chur chun cinn nó cur ina gcoinne gan údarú cuí</i>	Alt 43(4)	Foilsitheoirí nuachtáin, irisí nó tréimhseacháin eile	Achoimre amháin	Fíneáil nach mó ná €2,500

Caibidil 2: Tríú Páirtithe, Páirtithe Eile agus Foilsitheoirí

Is iad seo a leanas na príomhcheisteanna nach mór do Thríú Páirtithe, Daoine Eile agus Foilsitheoirí a bheith ar an eolas fúthu chun comhlíonadh na gceanglas reachtach a chinntiú.

- 2.1 Cad is “tríú páirtí” agus “duine eile” ann?
- 2.2 Ceanglais reachtúla tríú páirtí agus duine eile
- 2.3 Sonraisc le soláthraithe a íoc
- 2.4 Ráiteas faoi Chaiteachais toghcháin a thabhairt
- 2.5 Riachtanais d'fhoilsitheoirí
- 2.6 Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le tríú páirtithe agus daoine eile: caiteachais toghcháin.

Lena chois sin, moltar do thríú páirtithe aird a thabhairt ar Threoirlínte an Choimisiúin um Chaighdeán do Thríú Páirtithe maidir leis na bearta atá le glacadh maidir le síntiúis agus síntiúis thoirmisce.

2.1 Cad is “tríú páirtí” agus “duine eile” ann?

2.1.1 Sainmhínítear “tríú páirtí” san Acht mar aon duine, seachas páirtí polaitíochta cláraithe nó iarrthóir i dtoghchán, a ghlacann, i mbliain ar leith, le síntiús a thugtar chun críocha polaitíochta, ar mó a luach ná €100 [Alt 22(2)(aa)].

2.1.2 Is éard is “duine eile” ann duine nó grúpa a bhfuil sé ar intinn acu speansais a thabhtú sa toghchán chun iarrthóir nó páirtí polaitíochta a ardú nó cur i gcoinne. Ní bhreathnaítear ar iarrthóirí, ar a ngníomhairí toghcháin nó ar ghníomhairí náisiúnta páirtithe polaitíochta mar “dhaoine eile”.

2.1.3 Lena chois sin, ní mór do thríú páirtí clárú mar “dhuine eile” má tá sé ar intinn acu speansais a thabhtú ag an toghchán. Mar sin féin, ní cheanglaítear ar “dhuine eile” clárú freisin mar “tríú páirtí” mura bhfuil glactha acu le síntiús os cionn €100. Féach ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin le haghaidh tuilleadh sonraí ar oibleagáidí Tríú Páirtí www.sipo.ie

2.2 Ceanglais reachtúla tríú páirtí agus duine eile

2.2.1 Chomh maith leis an gceanglas clárú mar thríú páirtí, (tar éis dó síntiús os cionn €100 a fháil), ní mór do thríú páirtí a bheartaíonn speansais a thabhtú sa toghchán, sula dtabhaíonn sé aon speansais den chineál sin, é a chur ar fáil go leithleach don Choimisiún um Chaighdeáin, i scríbhinn [Alt 31(7)]:

- ainm, seoladh agus tuairisc an duine a bheartaíonn na speansais a thabhtú,
- ráiteas ar chineál, cuspóir agus méid measta na gcostas sin, agus
- léiriú ar nasc an duine, más ann dó, le haon pháirtí polaitíochta nó iarrthóir sa toghchán.

2.2.2 Lena chois sin, ní mór do “dhuine eile” an fhaisnéis thuas a sholáthar don Choimisiún um Chaighdeáin roimh aon chaiteachais toghcháin i dtoghchán a thabhtú. Nuair a bhíonn na ceanglais thuas comhlíonta ag tríú páirtí nó duine aonair agus má dheimhnítear nach bhfuil siad cleamhnaithe le páirtí polaitíochta nó le hiarrthóir toghcháin, níl aon srian ar na speansais a fhéadfaidh siad a thabhtú.

2.2.3 Ag deireadh na tréimhse toghcháin, ní mór don tríú páirtí/duine eile a caiteachais toghcháin a nochtadh don Choimisiún. Mínítear é seo gion in alt 2.4.

2.3 Sonraisc le soláthraithe a íoc

2.3.1 Ní mór éilimh ar íocaíocht caiteachais toghcháin, ó sholáthraithe, a bheith faighte ag an tríú páirtí/duine eile laistigh de 45 lá tar éis lá na vótaíochta (i.e., 6 Iúil 2026). Ní féidir éilimh a fhaighte tar éis an dáta sin a íoc. Is cion é íocaíocht a dhéanamh má fhaighte an t-éileamh tar éis na 45 lá a bheith caite. Chun díospóidí a sheachaint, tá sé thar a bheith

tábhachtach go gcuirfeadh gníomhairí a soláthraithe ar an eolas faoin gceanglas seo agus iad ag déanamh orduithe ar mhaoin, earraí nó seirbhísí. Cé nach féidir éilimh den sórt sin a íoc, meastar iad go fóill mar chaiteachais toghcháin agus ní mór cuntas a thabhairt orthu sa Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin a chuirtear ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin.

2.4 Ráiteas faoi Chaiteachais toghcháin a thabhairt

2.4.1 Tar éis an toghcháin, cuirfidh an Coimisiún um Chaighdeáin na foirmeacha riachtanacha ar fáil don tríú páirtí nó don duine aonair, lena n-áirítear ráiteas faoi chaiteachais toghcháin agus dearbhú reachtúil. Ar an ráiteas seo, ní mór don tríú páirtí/duine eile sonraí a nochtadh don Choimisiún um Chaighdeáin ar na speansais go léir a tabhaíodh agus ar na híocaíochtaí a rinne an tríú páirtí/duine eile, nó a rinne an tríú páirtí thar ceann, i ndáil leis an toghchán. Beidh foireann Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin ar fáil chun cabhrú le tríú páirtithe/daoine eile an fhoirm a chomhlánú. Ní mór an ráiteas comhlánaithe a bheith faighte ag an gCoimisiún um Chaighdeáin laistigh de 56 lá tar éis lá na vótaíochta (i.e., 17 Iúil 2026) [Alt 36(1)(a)].

2.4.2 Ní mór na míreanna seo a leanas a chur san áireamh ar an ráiteas faoi chaiteachais toghcháin comhlánaithe ag an tríú páirtí/duine eile:

- sonraí na gcostas go léir a thabhaigh agus na híocaíochtaí a rinne an tríú páirtí/duine eile [Alt 36(1)(a)];
- sonraí maidir le haon éileamh atá faoi dhíospóid [Alt 36(1)(d)];
- sonraí aon éilimh dhéanacha ar íocaíocht (i.e. éilimh a fuarthas níos mó ná 45 lá tar éis lá na vótaíochta nach féidir a íoc) [Alt 36(1)(d)].

2.4.3 Ní mór sonraisc, admhálacha nó dearbháin do gach íocaíocht caiteachais toghcháin os cionn €126.97 a áireamh leis an ráiteas faoi chaiteachais toghcháin. Coimeádann an Coimisiún um Chaighdeáin an ceart chun aon sonrasc, admháil nó dearbhán a iarraidh le haghaidh míre speansais ar luach níos lú ná €126.97 a thaispeánfar i ráiteas faoi chaiteachais toghcháin nó i dtaifead ar mhionspeansais. [Alt 31(9)].

2.4.4 Cuirfear mion-easnaimh nó mionearráidí a aimsíonn an Coimisiún um Chaighdeáin i ráiteas faoi chaiteachais toghcháin in iúl don duine a thug an ráiteas. Má iarrtar air/uirthi a ráiteas faoi chaiteachais toghcháin a leasú, ní mór don duine é sin a dhéanamh laistigh de 14 lá [Alt 4(2)].

2.4.5 Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin faisnéis bhreise a iarraidh i ndáil le ráiteas faoi chaiteachais toghcháin. I gcás ina n-iarrtar faisnéis bhreise den sórt sin, ní mór í a sholáthar i bhfoirm a chinneadh an Coimisiún um Chaighdeáin agus d'fhéadfadh go mbeadh dearbhú reachtúil ag gabháil léi. [Cuid 36(2A)].

2.4.6 Leagfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin amach an ráiteas faoi chaiteachais toghcháin agus an dearbhú reachtúil os comhair dhá Theach an Oireachtais [Alt 37(1)] a luaithe is indéanta tar éis iad a fháil agus cuirfear ar fáil don phobal iad lena n-íniúchadh agus lena gcóipeáil [Alt 73] a luaithe a leagtar amach na doiciméid faoi bhráid na dTithe. Lena chois

sin, áireofar mionsonraí achoimre ar an gcaiteachas arna thabhtú i dtuarascáil do Chathaoirleach Dháil Éireann [Alt 4(1)] agus foilseofar iad ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin.

2.5 Riachtanais d'fhoilsitheoirí

2.5.1 Ní fhéadfaidh foilsitheoir nuachtáin, irise nó foilseacháin tréimhseacháin eile aon fhógra nó fógra a fhoilsiú i dtaca leis an toghchán a airbheartaíonn go bhfuil sé nó sí chun leasanna páirtí polaitíochta nó iarrthóra sa toghchán a chur chun cinn nó cur i gcoinne, go díreach nó go hindíreach, mura n-iarrann duine de na daoine seo a leanas orthu é sin a dhéanamh [Alt 31(10)]:

- gníomhaire náisiúnta páirtí polaitíochta, nó duine a bheidh údaraithe i scríbhinn ag an ngníomhaire sin, nó
- iarrthóir ag an toghchán, a ghníomhaire toghcháin nó duine a bheidh údaraithe i scríbhinn ag an iarrthóir nó ag gníomhaire den sórt sin, nó
- duine a thairgeann don fhoilsitheoir Deimhniú Údaraithe ón gCoimisiún um Chaighdeáin á dheimhniú gur chomhlíon siad forálacha alt 31(7) den Acht i dtaca leis an toghchán.

2.5.2 Níl sé mar aidhm leis na forálacha sin den Acht foilsiú dleathach aon ábhair i dtaca leis an toghchán i nuachtán nó i bhfoilseachán eile a chosc nó a shrianadh, nó le hábhar den sórt sin a chraoladh ar an raidió nó ar an teilifís nó ar nochtadh dleathach tuairime ar aon ábhar leas an phobail ag aon duine.

2.5.3 D'fhéadfadh gur cion a d'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh ar mhainneachtain ag foilsitheoir nuachtáin, irise nó foilseacháin tréimhseacháin eile na ceanglais thuas a chomhlíonadh.

2.6 Cionta agus pionóis is infheidhme maidir le tríú páirtithe agus daoine eile má chiontaítear iad i gcion i leith caiteachais toghcháin

2.6.1 Is cionta faoin Acht iad seo a leanas:

- Tabhaíonn duine nach bhfuil údaraithe é seo a dhéanamh caiteachas nó déanann sé íocaíocht i ndáil leis an toghchán. D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh ar chiontú. [Alt 43(1)(b) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha, 2010].
- Teipeann ar dhuine fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin go bhfuil sé ar intinn acu caiteachais toghcháin a thabhtú. D'fhéadfadh fíneáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 43(3)(a) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha, 2010].

- Déantar íocaíocht ar éilimh a fhaightear níos mó ná 45 lá tar éis lá na vótaíochta. D'fhéadfadh fineáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 43(5)(a) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha, 2010].
- Teipeann ar dhuine cibé fiosrúcháin a dhéanamh agus cibé taifid a chothabháil is gá chun críche ráiteas faoi chaiteachais toghcháin a chur ar fáil agus dearbhú reachtúil a dhéanamh. D'fhéadfadh fineáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 43(3)(d) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha, 2010].
- Teipeann ar dhuine ráiteas faoi chaiteachais toghcháin agus/nó Dearbhú Reachtúil a chur ar fáil faoin spriocdháta reachtúil (17 Iúil 2026). D'fhéadfadh fineáil agus fineáil leanúnach a bheith mar thoradh ar chiontú in aghaidh an lae as aon lá, tar éis ciontú, a bhfuil an ráiteas faoi chaiteachais toghcháin fós le híoc. [Alt 43(3)(b) & 43(5)(a) & (c) & Alt 6 den Acht Fíneálacha, 2010]].
- Teipeann ar dhuine faisnéis fhorlíontach a bhaineann le ráiteas faoi chaiteachais toghcháin a sholáthar mar a iarrann an Coimisiún um Chaighdeáin. D'fhéadfadh fineáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 43(3)(d) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha, 2010].
- Cuireann duine go feasach ráiteas faoi chaiteachais toghcháin bréagach nó míthreorach ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin. D'fhéadfadh fineáil agus/nó príosúnacht a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 43(3)(b) & 43(5)(b)].
- Teipeann ar dhuine cóip d'ordú cúirte chun éileamh a dhíospóid a íoc a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin laistigh de 7 lá tar éis dháta an ordaithe. D'fhéadfadh fineáil a bheith mar thoradh ar chiontú [Alt 36(3) & Alt 43(3)(d) & 43(5)(a) & Alt 6 den Acht Fíneálacha, 2010].

Má tá an Coimisiún den tuairim go bhféadfadh cion faoi na hAchtanna Toghcháin a bheith déanta, féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin imeachtaí achoimre a thionscnamh agus a thabhairt ar aghaidh. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin “fógra íocaíochta seasta” a sheirbheáil mar aon le híocaíocht sheasta €200 ar dhuine a bhfuil cion déanta aige/aici. I gcás ina seirbheálfar fógra um íocaíocht sheasta ar dhuine, ní thionscnófar aon ionchúiseamh i leith an chiona má dhéantar íocaíocht ar an dáta nó roimh an dáta a shonraítear san fhógra um íocaíocht sheasta.

Caibidil 3: Comhairle ar Chúrsaí ar Leith

- 3.1 Ócáidí tiomsaithe airgid
- 3.2 Fógraíocht ar fheithiclí
- 3.3 Úsáid feithiclí saor in aisce,
- 3.4 Úsáid foirne a n-íoctar a dtuarastail as cistí poiblí
- 3.5 Cuntas a thabhairt ar úsáid oifigí le linn na tréimhse toghcháin
- 3.6 Póstaeir a ndearnadh loitiméireacht orthu nó a bhfuil damáiste déanta dóibh

3.1 Ócáidí tiomsaithe airgid

3.1.1 Glanluach ranníocaíochta d'imeacht tiomsaithe airgid a chinneadh

De réir fhorálacha ailt 22(2)(a)(vi) & (vii) den Acht, foláíonn síntiús glanluach ranníocaíochta le himeacht tiomsaithe airgid. Meastar ranníocaíocht le hócáid tiomsaithe airgid a bheith déanta ar an dáta a reáchtáiltear an ócáid tiomsaithe airgid (agus ní an dáta a fhaightear an ranníocaíocht iarbhír).

Faightear glanluach ranníocaíochta le himeacht tríd an mbrabús glan ón imeacht a ríomh ar dtús (i.e., tríd an gcostas a bhaineann leis an imeacht a reáchtáil a asbhaint as an méid iomlán a chruinníonn an t-imeacht). Cuirtear an glanbhrabús i leith líon na ndaoine a chuireann leis an ócáid i gcomhréir leis an ranníocaíocht a dhéanann gach duine. Tugann sé seo glanluach (síntiús) ranníocaíocht gach duine leis an imeacht tiomsaithe airgid.

Ní féidir le síntiús an uasteorainn incheadaithe in aghaidh an duine a shárú, i.e. €1,000.

Mar shampla, dá n-íocfadh duine €1,000 i leith na táille iontrála do 10 nduine, bheadh a ranníocaíocht chomhlán leis an imeacht €1,000. Dá mba é €20 an duine a bhí i láthair an costas a bhain leis an ócáid a reáchtáil, bhainfí suim €200 as an ranníocaíocht chomhlán a rinne sé/sí, rud a d'fhágfadh glanshíntiús €800. Dá ndéanfadh an duine ranníocaíochtaí eile leis an ócáid (m.sh., capaill a cheannach ag oíche rása, urraíocht a dhéanamh ar pholl ag clasaic gailf), bheadh sé riachtanach luach na ranníocaíochtaí sin a chur leis an nglanshíntiús €800 chun glanluach comhiomlán a síntiús don ócáid tiomsaithe airgid a chinneadh.

Leagtar amach sna míreanna seo a leanas na ceanglais reachtacha maidir le cineálacha éagsúla imeachtaí tiomsaithe airgid a fhéadfar a eagrú i gcomhthéacs toghcháin.

3.1.2 Tiomsaitheoirí airgid arna n-eagrú ag páirtí polaitiúil chun cistí a chruinniú don pháirtí

Sa chás ina n-eagraíonn páirtí polaitíochta imeacht tiomsaithe airgid chun críocha cistí a chruinniú don pháirtí, meastar gur síntiús don pháirtí é glanluach na ranníocaíochta a dhéanann duine leis an imeacht tiomsaithe airgid. Tá feidhm aige seo fiú má úsáideann an páirtí na cistí ina dhiaidh sin chun tacú le duine amháin nó níos mó dá iarrthóirí i dtoghchán [Ailt 22(2)(a)(vii)].

Má thugtar cuid d'imeachtaí an imeachta nó iad go léir i bhfoirm airgid d'iarrthóir(i) an pháirtí, meastar gur síntiús ón bpáirtí don iarrthóir/do na hiarrthóirí é. Má úsáideann an páirtí na fáltas chun caiteachais toghcháin a thabhaítear thar ceann an iarrthóra a íoc, ní mheasann an páirtí don iarrthóir/do na hiarrthóirí gur síntiús é. Ní cheanglófar ar an bpáirtí luach iomlán na bhfáltas ón ócáid tiomsaithe airgid a nochtadh i Ráiteas Síntiús. Ceanglófar ar an bpáirtí aon síntiú(i)s a nochtadh ó dhuine atá níos mó ná glanluach €1,500. Baineann an uasteorainn €2,500 chun glacadh le síntiús ón duine céanna ag páirtithe polaitíochta sa bhliain chéanna le glanluach na ranníocaíochtaí le himeachtaí tiomsaithe airgid. Tá feidhm freisin leis an teorainn €200 ar glacadh le síntiús ó

dheontóirí corparáideacha neamhchláraithe. Sa chás gur mó ná €100 glanluach aon deonacháin airgeadaíochta aonair don ócáid tiomsaithe airgid, ceanglófar ar aonad cuntasíochta an pháirtí, (i.e., brainse den cheannoifig) a d'eagraigh an ócáid, mura bhfuil ceann aige cheana féin, cuntas síntiús polaitiúil a oscailt. Mura sáraíonn glanluach aon deonacháin airgeadaíochta aonair don ócáid €100, ní cheanglófar ar aonad cuntasíochta an pháirtí cuntas síntiús polaitíochta a oscailt. Má tá cuntas síntiús polaitiúil ag an aonad cuntasíochta cheana féin, ní mór gach síntiús airgid, cibé luach, a fhaightear i ndáil leis an imeacht a thaisceadh leis an gcuntas síntiús polaitíochta.

3.1.3 Tiomsaitheoirí airgid arna n-eagrú ag páirtí polaitíochta chun cistí a chruinniú dá iarrthóir(i) sa toghchán

Sa chás go n-eagraíonn páirtí polaitíochta imeacht tiomsaithe airgid chun cistí a chruinniú dá iarrthóir(i) sa toghchán agus go gcuirtear fáltais na hócáide ar aghaidh chuig an iarrthóir/na hiarrthóirí, meastar gur idirghabhálaí é an páirtí a ghlacann le síntiús thar ceann an iarrthóra/na n-iarrthóirí. Meastar gur síntiús don iarrthóir/do na hiarrthóirí an ghlan-ranníocaíocht a dhéanann duine leis an ócáid tiomsaithe airgid. Tá an t-iarrthóir/na hiarrthóirí (i.e., níl an páirtí) freagrach as an síntiús agus ní mór dó/di a chinntiú go gcomhlíonann sé/sí na ceanglais reachtacha (leagtha amach ag 3.1.4 thíos).

Mar sin féin, más amhlaidh atá go gcoinníonn an páirtí smacht ar na fáltais, féadfar a mheas go ndearnadh na síntiús don pháirtí agus beidh an páirtí freagrach as a chinntiú go gcomhlíontar na ceanglais reachtacha (a leagtar amach ag 3.1.2 thuas).

3.1.4 Tiomsaitheoirí airgid arna n-eagrú ag iarrthóir

Sa chás go n-eagraíonn iarrthóir imeacht tiomsaithe airgid chun airgead a chruinniú dá fheachtas toghcháin, meastar gur síntiús don iarrthóir ranníocaíochtaí leis an ócáid [Ailt 22(2)(a)(vi)].

Ní cheanglófar ar an iarrthóir luach iomlán na bhfáltas ón ócáid tiomsaithe airgid a nochtadh i Ráiteas Síntiús. Ceanglófar ar an iarrthóir aon síntiús ó dhuine a chuireann leis an imeacht os cionn glanluach €600 a nochtadh. Baineann an uasteorainn €1,000 de shíntiús ó aon duine amháin sa bhliain chéanna, le glanluach na ranníocaíochtaí le himeachtaí tiomsaithe airgid. Más mó ná €100 glanluach aon síntiús airgid d'imeacht tiomsaithe airgid arna eagrú ag iarrthóir, ceanglófar ar an iarrthóir, mura bhfuil ceann aige/aici cheana féin, cuntas síntiús polaitíochta a oscailt agus an síntiús agus gach síntiús airgid ina dhiaidh sin a thaisceadh leis an gcuntas. Mura sáraíonn glanluach síntiús airgid aonair don ócáid €100, ní bheidh ar an iarrthóir cuntas síntiús polaitíochta a oscailt. Má tá cuntas síntiús polaitiúil ag an iarrthóir cheana féin, ní mór gach síntiús airgid, cibé luach, a fhaightear i ndáil leis an imeacht a thaisceadh leis an gcuntas.

3.1.5 Tiomsaitheoirí airgid arna n-eagrú thar ceann iarrthóra ag duine nó grúpa seachas an t-iarrthóir nó a pháirtí polaitíochta

Sa chás go n-eagraíonn duine nó grúpa seachas an t-iarrthóir nó a pháirtí polaitíochta imeacht tiomsaithe airgid thar ceann iarrthóra (m.sh., "Cairde ... agus tugtar fáltais na hócáide ar lámh don iarrthóir, meastar gur idirghabhálaí é an duine/grúpa tiomsaithe airgid a ghlacann le síntiús thar ceann an iarrthóra. Meastar go bhfuair an t-iarrthóir na

síntiúis agus tá sé/sí freagrach as a chinntiú go gcomhlíontar na ceanglais reachtaíochta (a leagtar amach ag 3.1.4 thuas).

Mura dtugtar fáltais an imeachta ar lámh don iarrthóir agus má choinníonn an grúpa tiomsaithe airgid iad, beidh feidhm ag an méid seo a leanas:

- más mó ná €100 glanluach aon síntiúis don ócáid tiomsaithe airgid, beidh ar an duine/ghrúpa clárú mar "thrú páirtí" leis an gCoimisiún um Chaighdeáin. Ceanglófar ar an duine/ghrúpa cloí leis na forálacha den Acht a bhaineann le tríú páirtithe maidir le cuntas síntiúis polaitíochta a oscailt agus glacadh le síntiúis áirithe,
- meastar gur síntiúis don iarrthóir an t-airgead go léir a thugtar ina dhiaidh sin don iarrthóir agus gach caiteachas toghcháin a thabhaíonn an grúpa tiomsaithe airgid nó gach íocaíocht a dhéanann an grúpa tiomsaithe airgid thar ceann an iarrthóra,
- más mó ná €600 luach comhiomlán na ndeonachán ón ngrúpa tiomsaithe airgid don iarrthóir, ceanglófar ar an iarrthóir sonraí an chéanna a nochtadh ina Ráiteas Síntiúis;
- Is é €1,000 an luach uasta síntiúis is féidir leis an iarrthóir a ghlacadh in aon bhliain ó dhuine/grúpa tiomsaithe airgid a mheastar a bheith ina thrú páirtí (agus ní mar idirghabhálaí a ghlacann le síntiúis thar ceann an iarrthóra).

3.2 Fógraíocht ar fheithiclí

3.2.1 Is costas toghcháin é oiriúnú ("clúdach") carranna, jípeanna, veaineanna, srl., le libhré iarrthóra nó páirtí polaitíochta toisc go gcuireann sé iarrthóireacht duine agus/nó leasanna páirtí polaitíochta chun cinn sa toghchán. Má úsáidtear na feithiclí sin le linn na tréimhse toghcháin is caiteachais toghcháin iad na costais iomlána a bhaineann le fógraíocht a tháirgeadh ar na feithiclí.

3.2.2. Mar sin féin, is eol don Choimisiún um Chaighdeáin, áfach, go n-úsáideann roinnt ionadaithe poiblí clinicí dailcheantair shoghluaiste atá "clúdaithe" cheana féin i libhré ionadaí poiblí nó páirtí polaitíochta. Tá an Coimisiún um Chaighdeáin den tuairim, i gcás inar úsáideadh feithiclí den sórt sin ar bhonn leanúnach agus go bhfuil siad "clúdaithe" le libhré atá de chineál ginearálta agus nach bhfuil ag iarraidh go sainráite iarrthóireacht duine agus/nó leasanna páirtí polaitíochta a chur chun cinn sa toghchán, nach measfar gur costas toghcháin iad na costais a bhaineann leis na feithiclí sin a oiriúnú fiú má úsáidtear na feithiclí le linn na tréimhse toghcháin.

3.2.3 Más rud é, áfach, go bhfuil oifig shoghluaiste á húsáid don toghchán amháin nó go bhfuil sí "clúdaithe" le libhré a chuireann iarrthóireacht duine, leasanna páirtí chun cinn go sainráite nó a dhéanann sireadh vótaí d'iarrthóir agus/nó do pháirtí polaitíochta sa toghchán, ansin meastar gur costas toghcháin an costas a bhaineann leis an bhfeithicil a oiriúnú agus, má úsáidtear an fheithicil le linn na tréimhse toghcháin, ní mór cuntas a thabhairt ar an gcostas iomlán a bhaineann leis an bhfeithicil a oiriúnú.

3.2.4 Sa chás go bhfuil sé i gceist gan cuntas a thabhairt ar fhógraíocht / ar libhré ar feithicil feachtais ar an mbonn nach chun críocha toghcháin atá an fhógraíocht/ an libhré, ba

cheart don ghníomhaire ábhartha dul i dteagmháil leis an gCoimisiún um Chaighdeáin chun a dheimhniú nach bhfuil an fhógraíocht / an libhré caiteachais toghcháin.

3.3 Úsáid feithiclí saor in aisce,

3.3.1 Forálann Cuid 1(f) den Sceideal a ghabhann leis an Acht go bhfolaíonn caiteachais toghcháin ar iompar agus ar thaisteal “*costais a thabhaítear ar iompar agus ar thaisteal (trí mhodh ar bith), ar pheitreal agus ar dhíosal, ar cíos nó ar úsáid feithiclí feachtais, ar cíos nó ar úsáid feithiclí le haghaidh iompar vótálaithe ar lá na vótaíochta, costais lóistín, seirbhísí tacsáí agus hacnaí, chomh maith le seirbhísí cúiréireachta.*”

3.3.2 Forálann Cuid 2(a) den Sceideal a ghabhann leis an Acht go ndéanfar aon cheann de na hábhair dá dtagraítear in Alt 22(2)(b)(i) agus 22(2)(b)(iii - v) den Acht, ní mheasfar é mar chaiteachais toghcháin. Forálann an tAcht freisin nach measfar gur síntiúis iad na nithe ag alt 22(2)(b) (i - vii).

3.3.3 Forálann Alt 22(b)(iii)(I) den Acht nach mbreathnaítear ar sheirbhís arna soláthar ag duine aonair, lena n-áirítear úsáid mhótarfeithicil an duine aonair, mar shíntiúis nó mar chaiteachais toghcháin i gcás nach gcuirtear an tseirbhís ar fáil mar chuid d’obair nó do ghnó an duine aonair. Tagraíonn Alt 22(b)(iii)(I) go sonrath do dhuine aonair agus do mhótarfeithicil duine aonair. Dá bhrí sin, i gcás ina dtugann duine aonair saorúsáid feithicil aonair d’iarrthóir sa toghchán, ní mheastar gur síntiúis don iarrthóir nó mar chaiteachais toghcháin é. Más rud é, áfach, go ngearrann an duine aonair táillí de ghnáth as úsáid na feithicil atá i gceist, mheasfaí gur síntiúis agus costas toghcháin é. Má sholáthraíonn duine aonair níos mó ná feithicil amháin, féadfar féachaint ar na feithicilí breise mar shíntiúis agus mar chaiteachais toghcháin.

3.3.4 Mar atá luaite thuas, is tagairt shonrach do dhuine aonair an tagairt in alt 22(b)(iii)(I). Má sholáthraítear feithicil atá faoi úinéireacht cuideachta, comhpháirtíochta, gnó srl. d’iarrthóir, ní mheastar gur seirbhís saor in aisce í a chuireann duine aonair ar fáil. I gcúinsí den sórt sin, dá bhrí sin, meastar gur síntiúis agus mar chaiteachais toghcháin é an feithicil a úsáid. Ní mór an costas tráchtála a bhaineann le feithicil den chineál céanna a fhrúiliú ar feadh tréimhse comhchosúil a fhionnadh chun a luach mar shíntiúis a nochtadh agus chun a húsáid a nochtadh le linn na tréimhse toghcháin, mar chaiteachais toghcháin.

3.4 Úsáid foirne a n-íoctar a dtuarastail as cistí poiblí

3.4.1 Forálann an tAcht Toghcháin 1997 arna leasú (an tAcht) go n-aisíocfar earraí, maoin nó seirbhísí a n-íoctar na costais as cistí poiblí agus a úsáidtear *chun críocha toghcháin* le linn na tréimhse toghcháin agus go mbreathnófar orthu mar chaiteachais toghcháin.

3.4.2 Má bhíonn ball foirne (.i. comhairleoir speisialta, rúnaí toghlaigh, tiománaí, cúntóir pearsanta, cúntóir taighde, srl.) de chuid sealbhóir oifige tofa/poiblí ag gabháil dá ghnáthdhualgais le linn na tréimhse toghcháin agus nach bhfuil sé/sí ag soláthar seirbhís atá chun críocha toghcháin, ní mheastar gur caiteachais toghcháin é an costas a

bhaineann le gníomhaíochtaí den chineál sin a dhéanamh. Sa chás go bhfuil baill foirne den sórt sin ag gabháil do ghníomhaíochtaí atá chun críocha toghcháin, measfar gur costas toghcháin iad a gcostais. Is faoi shealbhóir na hoifige poiblí, i gcomhar lena ghníomhaire toghcháin agus soláthraí na seirbhísí, a bheidh sé cinneadh a dhéanamh maidir lena mhéid a fostaíodh an fhoireann sin chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin agus cuntas a thabhairt ina leith ar Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin an ghníomhaire toghcháin.

3.4.3 Soláthraítear gluaisteáin Stáit agus tiománaithe an Gharda Síochána do shealbhóirí áirithe oifige poiblí mar gheall ar chúiseanna slándála. Dá réir sin, ní mheastar gur caiteachais toghcháin í úsáid ghluaisteáin agus tiománaithe Stáit sna cásanna seo le linn na tréimhse toghcháin, toisc go gcuirtear ar fáil iad ar chúiseanna slándála agus ní mór do na sealbhóirí oifige sin iad a úsáid i gcónaí.

3.4.4 Mar sin féin, cuireann roinnt sealbhóirí oifige atá tofa/poiblí a gcarr féin ar fáil agus ceapann siad tiománaithe sibhialtacha a íoctar as cistí poiblí. Is caiteachais toghcháin é úsáid ghluaisteáin agus tiománaithe ag na daoine sin chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin. Féadfaidh siad costais taistil a éileamh nuair a úsáidtear an carr le haghaidh gnó oifigiúil; mar sin féin, ní cháilíonn a húsáid chun críocha toghcháin mar ghnó oifigiúil le haghaidh éileamh den sórt sin.

3.4.5 Sa chás ina nglacann ball foirne de chuid sealbhóir oifige tofa/poiblí saoire bhliantúil chun oibriú ar fheachtas toghcháin ar bhonn deonach le linn na tréimhse toghcháin, measfar gur seirbhís in aisce an obair a rinne siad a bheith déanta agus, d’ainneoin go bhféadfadh an obair seo a bheith cosúil lena ngnáthobair, ní áireofar costas a dtuarastail le linn dóibh a bheith ag obair go deonach mar chaiteachais toghcháin don críocha an Achta.

3.4.6 Mar sin féin, molann an Coimisiún um Chaighdeán, i gcás go bhfuil agóid i gcoinne an ráitis faoi chaiteachais toghcháin arna chur isteach ag sealbhóir oifige tofa/poiblí, gur cheart d’iarrthóirí den sórt sin a chinntiú go gcoimeádtar taifid chuí ar laethanta saoire a d’fhabhraigh agus a thóg an fhoireann. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeán dearbhú i scríbhinn a iarraidh go bhfuil saoire glactha ag an bhfoireann i gceist le linn na tréimhse toghcháin.

3.5 Cuntas a thabhairt ar úsáid oifigí le linn na tréimhse toghcháin

a) Ginearálta

Maidir le hoifig a ghlacadh ar cíos nó stáiseanóireachta a úsáid, *foráiltear leis an Acht go bhfolaíonn caiteachais toghcháin “costais arna dtabhú ar cíos nó úsáid áitribh oifige nó seomraí cruinnithe chun críocha toghcháin (seachas chun críocha comhdhálacha bliantúla nó comhdhálacha eile) agus costais téimh, leictreachais, árachais, cheannaigh nó trealamh oifige, teiléafón, stáiseanóireacht agus postas a ghlacadh ar cíos”.*

Dá réir sin, meastar speansais a thabhaítear le hoifig a ghlacadh ar cíos mar chaiteachais toghcháin. Ní mór cuntas a thabhairt ar chíos a íocadh i leith na tréimhse toghcháin ar an Ráiteas faoi Chaiteachais Toghcháin.

Sa chás go soláthraítear an oifig saor in aisce nó faoi chostas, meastar gur caiteachais toghcháin é luach tráchtála iomlán úsáid na hoifige chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin agus ní mór cuntas a thabhairt air. Agus an luach tráchtála á chinneadh, féadfar riocht na hoifige a chur san áireamh. Lena chois sin, is féidir liúntais a thabhairt d'aon lascaire a thugtar de ghnáth nó a bhíonn ar fáil go ginearálta.

Ní costas toghcháin é oifig a sholáthar gan mhuirear in áit chónaithe phríobháideach duine, i gcás nach bhfuil an seomra a chuirtear ar fáil le ligean ar cíos sa ghnáthchúrsa. Mar sin féin, is caiteachais toghcháin é aon speansas a thabhaítear le linn athruithe a dhéanamh chun é a úsáid chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin a éascú.

b) Úsáid oifigí ionadaíochas poiblí

Meastar gur costas toghcháin é sealbhóir oifige tofa/poiblí a shuíomh oifige atá maoinithe go poiblí a úsáid chun críocha toghcháin. Ba cheart a mhéid a úsáideadh an oifig chun críocha toghcháin le linn thréimhse an toghcháin a chur san áireamh. Ní mór costais choimhdeacha, lena n-áirítear tuarastail, téamh, soilsiú, gutháin, facs, cóipeáil, clódóireacht, stáiseanóireacht, postas, clúdaigh, agus costais chomhchosúla a tabhaíodh chun críocha toghcháin a chur san áireamh.

Lena chois sin, is caiteachais toghcháin é úsáid oifigí maoinithe go poiblí chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin. Áirítear leis sin costais tuarastail agus costais státseirbhíseach nó comhairleoirí speisialta, i gcás ina bhfuil siad ag gabháil do ghníomhaíochtaí chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin, chomh maith le costais choimhdeacha eile amhail teas, solas, fóin, facs, cóipeáil, priontáil, stáiseanóireacht, postas, clúdaigh, srl. i gcás inar tabhaíodh na costais sin chun críocha toghcháin.

c) Cuntas a thabhairt ar oifigí atá faoi úinéireacht iarrthóra nó páirtí polaitíochta

Ní gá cuntas a thabhairt ar chostais chíosa barúlacha maidir le húsáid oifige atá faoi úinéireacht iarrthóra mar chaiteachais toghcháin. Ar an gcaoi chéanna, i gcás ina bhfuil oifig ag páirtí polaitíochta i toghcheantar a úsáideann a iarrthóir/a hiarrthóirí le linn feachtais toghcháin, ní cheanglaítear ar an bpáirtí ná ar an iarrthóir costais chíosa bharúlacha a chur i bhfeidhm maidir le húsáid na n-oifigí sin. Mar sin féin, ní mór cuntas a thabhairt ar aon speansais a tabhaíodh le linn athruithe a dhéanamh chun é a úsáid chun críocha toghcháin le linn na tréimhse toghcháin a éascú.

d) Costais bharúlacha a bhaineann le láithreán a fháil ar cíos le haghaidh póstaer nó ábhar toghcháin eile

Ní gá cuntas a thabhairt ar chostais bharrúlacha chíosá láithreáin i gcás ina ndéantar póstaer nó ábhar eile a thógáil/a thaispeáint i réadmhaoín phríobháideach nó in áitribh tráchtála nach láithreáin aitheanta iad chun na críche sin nó timpeall orthu.

3.6 Póstaer a ndearnadh loitiméireacht orthu nó a bhfuil damáiste déanta dóibh

3.6.1 Má chuirtear póstaer in airde le linn na tréimhse toghcháin (23 Aibreán 2026 go 22 Bealtaine 2026), meastar gur úsáideadh é le linn na tréimhse toghcháin agus ní mór é a thuairisciú mar chaiteachais toghcháin, fiú má thiteann an póstaer síos, má dhéantar damáiste nó loitiméireacht dó roimh lá na vótaíochta. Lena chois sin, is caiteachais toghcháin é an costas a bhaineann le póstaer a ndearnadh loitiméireacht orthu nó a ndearnadh damáiste dóibh a athchur má úsáidtear na póstaer athsholáthair le linn na tréimhse toghcháin.

Aguisín 1: Sainmhínithe

ciallaíonn "**cuntas**" cuntas in institiúid sa Stát chun airgead a fhaightear i leith deonachán a chreidiúnú agus a dhochar [Alt 22(2)(aa)];

ciallaíonn '**iarrthóir**' duine a ndearbhóidh sé nó sí féin, nó daoine eile, ar dháta nó roimh dháta gluaiseachta eascaire i ndáil le holltoghchán nó corrthoghchán Dála nó dáta déanta an ordaithe lena gceaptar lá vótaíochta i ndáil le toghchán Seanaid nó toghchán do Pharlaimint na hEorpa, gur iarrthóir é nó í féin nó daoine eile sa toghchán lena mbaineann [Alt 22(2)(aa)];

sainmhínítear '**deontóir corparáideach**' mar seo a leanas:

- comhlacht corpraithe;
- comhlacht neamhchorpraithe daoine; nó
- iontaobhas

a dhéanann síntiús. Meastar gur aon duine amháin comhlacht corpraithe agus aon fhochuideachta dá chuid. [Alt 22(2)(a)].

Ciallaíonn '**síntiús**' aon ranníoc arna thabhairt laistigh nó lasmuigh den Stát chun críocha polaitíochta ag aon duine, (lena n-áirítear fo-eagraíocht a bhfuil oifig aige lasmuigh den Stát), cibé acu atá nó nach comhalta páirtí polaitíochta, páirtí polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, Méara Luimnigh ionadaí i bParlaimint na hEorpa nó tríú páirtí nó iarrthóir i dtoghchán Dála, Seanaid nó Mhéara Luimnigh agus folaíonn sé gach ceann nó aon cheann díobh seo a leanas, mar atá -

- síntiús airgid [Alt 22(2)(a)(i)];
- síntiús maoine nó earraí [Alt 22(2)(a)(ii)];
- ag tabhairt an chirt chun aon mhaoín nó earraí a úsáid, gan íocaíocht nó comaoín eile, ar feadh tréimhse éiginnte nó ar feadh tréimhse sonraithe ama [Alt 22(2)(a)(iii)];
- soláthar seirbhísí gan íocaíocht nó aon chomaoín eile ina leith [Alt 22(2)(a)(iv)];
- an difríocht idir an praghas tráchtála agus an praghas a mhuirearaítear chun maoín nó earraí a cheannach, a fháil nó a úsáid, nó chun seirbhís a sholáthar, i gcás inar lú an praghas, an táille nó an chomaoín eile an ráta caighdeánach tráchtála. [Alt 22(2)(a)(v)];
- I gcás ranníocaíochta ó dhuine aonair i ndáil le himeacht a eagraítear chun airgead a chruinniú do chomhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, d'ionadaí i bParlaimint na hEorpa, do thríú páirtí, nó d'iarrthóir i nDáil, Seanad, nó Toghchán Eorpach, an chuid den ghlanbhrabús, más ann dó, ón imeacht atá inchurtha i leith na ranníocaíochta sin [Alt 22(2)(a)(vi)];
- i gcás ranníoc arna dhéanamh ag duine i ndáil le hócáid a eagraítear chun cistí a chruinniú do pháirtí polaitíochta, an chionúireacht is inchurtha i leith an ranníoca sin

den ghlanbhrabús, más ann, a dhíorthaítear ón teagmhas agus, cé nár cruinníodh go sonrach é chun tacú le duine amháin nó níos mó d'iarrthóirí an pháirtí polaitíochta sa Dáil, toghcháin Seanaid nó Eorpacha, chun na críche deiridh sin [Alt 22(2)(a)(vii)], nó

- íocaíocht ag an duine thar a gceann féin, nó thar ceann duine amháin eile nó níos mó, táille nó suibscríobh le haghaidh comhaltais nó comhaltais leanúnaigh de pháirtí polaitíochta [Alt 22(2)(a)(viii)];

Is éard a bheidh i '**gcaiteachais toghcháin**' na caiteachais sin, agus iad sin amháin, atá liostaithe anseo thíos:

(a) Fógraíocht (cibé meán a úsáidtear).

Áirítear leis seo táillí gníomhaireachta, costais deartha agus costais eile a thabhaítear maidir le fógraíocht den sórt sin a ullmhú, a tháirgeadh, a dháileadh nó a scaipeadh ar bhealach eile. [Sceideal 1(a)]

(b) Poiblíocht

Folaíonn sé costais a thabhaítear i leith craoltaí páirtí polaitíochta, soláthar aon seirbhísí nó saoráidí i dtaca le preasagallaimh nó déileálacha eile leis na meáin, comhairle agus oiliúint sna meáin agus grianghrafadóireacht [Sceideal 1(b)].

(c) Póstaeir toghcháin.

Folaíonn sé na costais a bhaineann le póstaeir toghcháin a dhearadh, a tháirgeadh, a phriontáil, a thógáil agus a bhaint (má tharlaíonn aistriú le linn na tréimhse toghcháin) [Sceideal 1(c)]

(d) Ábhar toghcháin eile.

Áirítear leis dearadh, táirgeadh, priontáil agus scaipeadh ábhair den sórt sin (seachas póstaeir), lena n-áirítear cártaí canbháis, bileoga toghcháin, forógraí toghcháin, nuachtlitreacha agus ábhar toghcháin fógraíochta eile [Sceideal 1(d)]

(e) Soláthairtí oifige agus Stáiseanóireacht.

Áirítear leis seo costais a thabhaítear maidir le cíos nó úsáid áitribh oifige nó seomraí cruinnithe chun críocha toghcháin (seachas chun críocha comhdhálacha bliantúla nó comhdhálacha páirtí eile) agus costais téimh, leictreachais, árachais, ceannach nó cíos trealaimh oifige, teileafón, stáiseanóireacht agus postas [Sceideal 1(e)]

(f) Iompar agus taisteal.

Áirítear leis seo speansais a thabhaítear ar iompar agus ar thaisteal (trí mhodh ar bith), peitreal agus díosal, cíos nó úsáid feithiclí feachtais, cíos nó úsáid feithiclí chun vótálaithe a iompar ar lá na vótaíochta, costais chóiríochta, seirbhísí tacsáí agus hacnaí, chomh maith le seirbhísí cúiréireachta [Sceideal 1(f)]

(g) Taighde margaidh.

Áirítear leis seo speansais arna dtabhú le linn pobalbhreith nó suirbhé comhchosúil eile a bhaineann le toghchán a thógáil laistigh den tréimhse 60 lá roimh lá na vótaíochta ag an toghchán ag páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta nó iarrthóra sa toghchán nó thar ceann páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta nó iarrthóra sa toghchán [Sceideal 1(g)]

(h) Oibrithe feachtais.

Áirítear leis seo íocaíochtaí le hoibrithe feachtais, árachas agus costais eile [Schedule 1(h)]

ciallaíonn 'institiúid' [Alt 22(2)(aa)]:

- a) sealbhóir ceadúnais faoi alt 9 d'Acht an Bhainc Ceannais 1971,
- b) cumann foirgníochta atá corpraithe nó a mheastar a bheith corpraithe faoin Acht Cumann Foirgníochta 1989, nó comhlacht atá corpraithe ar mhodh comhréire faoi dhlí aon Bhallstáit eile de na Comhphobail Eorpacha,
- c) banc taisce iontaobhais de réir bhrí an Achta um Banc Thaisce Iontaobhais, 1989,
- d) An Post, nó
- e) institiúid chreidmheasa atá údaraithe i gcomhréir le Rialacháin an Aontais Eorpaigh (Ceanglais Chaipitil), 2014 (S.I. Uimh. 158 de 2014) chun gnó a sheoladh sa Stát;
- f) comhar creidmheasa atá cláraithe mar chomhar creidmheasa faoin Acht um Chomhar Creidmheasa 1997.

is féidir le "duine" a bheith [Alt 2(1)]:

- duine aonair;
- comhlacht corpraithe (m.sh., cuideachta phoiblí nó phríobháideach) agus aon fhochuideachta dá chuid.

I gcás go bhfaightear síntiúis ó chuideachtaí comhlachaithe ba chóir don iarrthóir iarraidh ar na deontóirí aon ghaolmhaireacht idir na cuideachtaí a shoiléiriú;

- comhlacht neamhchorpraithe daoine, m.sh., páirtí polaitíochta, comhpháirtíocht, cumann cónaitheoirí, brúghrúpa.

ciallaíonn '**grúpa polaitíochta**' grúpa arna bhunú i gcomhréir le rialacha nós imeachta Pharlaimint na hEorpa [Alt 22(2)(aa)];

ciallaíonn '**páirtí polaitíochta**', ach amháin i gCodanna VI agus IX, páirtí polaitíochta atá cláraithe i gClár na bPáirtithe Polaitíochta i gcomhréir le Caibidil 6 de Chuid 2 den Acht um Athchóiriú Toghcháin 2022 mar pháirtí atá eagraithe chun dul san iomaíocht—

(a) toghchán do chomhaltas Dháil Éireann,

(a) toghchán do chomhaltas Pharlaimint na hEorpa, nó

(c) toghchán méara Luimnigh;

ciallaíonn '**críocha polaitíochta**' aon cheann de na críocha seo a leanas, mar atá [Alt 22(2)(aa)];

(i) (I) leasanna páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, Mhéara Luimnigh nó ionadaí i bParlaimint na hEorpa a chur chun cinn nó cur i gcoinne, go díreach nó go hindíreach, nó

(II) polasaithe nó polasaí áirithe páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, Méara Luimnigh ionadaí i bParlaimint na hEorpa nó tríú páirtí a thíolacadh, go díreach nó go hindíreach, nó

(III) barúlacha páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, Mhéara Luimnigh ionadaí i bParlaimint na hEorpa nó tríú páirtí maidir leis an bpolasaí a thíolacadh, go díreach nó go hindíreach, nó polasaithe páirtí polaitíochta eile, grúpa polaitíochta eile, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, ionadaí i bParlaimint na hEorpa, tríú páirtí nó iarrthóir ag toghchán nó reifreann nó eile, nó

(IV) leasanna tríú páirtí a chur chun cinn nó cur ina gcoinne, go díreach nó go neamhdhíreach, i dtaca le seoladh nó bainistiú aon fheachtais a sheoltar d'fhonn toradh áirithe i ndáil le polasaí nó polasaithe nó feidhmeanna de chuid an Rialtais nó de chuid aon údaráis phoiblí a chur chun cinn nó a thabhairt chun críche;

(ii) toghadh iarrthóra i dtoghchán Dála, Seanaid, Méara Luimnigh nó Eorpach a chur chun cinn nó cur ina choinne, go díreach nó go neamhdhíreach, nó vótaí a shireadh d'iarrthóir nó ina choinne nó polasaithe nó polasaí áirithe iarrthóra nó tuairimí iarrthóra a chur i láthair maidir le haon ní a bhaineann leis an toghchán nó le tuairimí iarrthóra maidir le polasaí nó polasaí páirtí polaitíochta nó le tuairimí iarrthóra maidir le polasaí nó polasaithe páirtí polaitíochta nó ghrúpa polaitíochta Eorpach nó iarrthóra eile sa toghchán nó ar shlí eile;

(iii) tionchar a imirt, thairis sin, ar thoradh an toghcháin nó reifrinn nó feachtais dá dtagraítear i mír (i)(IV) den mhíniú seo.

Ciallaíonn '**duine freagrach**' i ndáil le haonad cuntasáíochta, an cisteoir nó aon duine eile atá freagrach as déileáil le deonacháin don aonad, nó, i ndáil le tríú páirtí, don duine nó do na daoine atá freagrach as eagrú, bainistíocht nó gnóthaí airgeadais an tríú páirtí [Alt 22(2)(aa)] ;

Ciallaíonn '**tríú páirtí**' aon duine, seachas páirtí polaitíochta atá cláraithe i gClár na bPáirtithe Polaitíochta faoi Chaibidil 6 de Chuid III2 den Acht um Athchóiriú Toghcháin, 1992 go 2022, Méara Luimnigh, nó iarrthóir i dtoghchán, a ghlacann, i mbliain ar leith, síntiús ar mó a luach ná €100 [Alt 22(2)(aa)].

Aguisín 2: Seicliosta

Roimh agus i rith na tréimhse toghcháin:

- An bhfuil sonraí an ghníomhaire náisiúnta curtha in iúl don Choimisiún um Chaighdeáin ag do pháirtí polaitíochta?

- An bhfuil comhaontú sannta caiteachais i scríbhinn agat leis na hiarrthóirí (más bainteach)?

- An bhfuil taifead á choinneáil agat ar do chaiteachas toghcháin lena n-áirítear sonraisc, dearbháin nó admhálacha os cionn €126.97?

- Ar chuir tú in iúl don Choimisiún um Chaighdeáin aon chaiteachas neamhúdaraite chun an páirtí nó a iarrthóirí a chur chun cinn (más bainteach)?

- An Tríú Páirtí nó “duine eile” thú a thabhaíonn caiteachas ag an toghchán? Más é an freagra 'Tá', an bhfuil tú cláraithe leis an gCoimisiún um Chaighdeáin?

Tar éis na tréimhse toghcháin:

- Ar thug tú faoi deara gurb é an 17 Iúil 2026 an lá deireanach le haghaidh foirmeacha comhlánaithe agus doiciméid tacaíochta chun an Coimisiún um Chaighdeáin a bhaint amach?

- An bhfuil gach sonrasc faighte agat ó sholáthraithe laistigh de 45 lá ó dheireadh na tréimhse toghcháin (i.e. 6 Iúil 2026)?

- Agus na foirmeacha á gcomhlánú agat, an bhfuil tú féin agus d'fhinné cáilithe sínithe sna háiteanna cúí (nuair a aibhsítear iad)?

Má tá aon cheist agat, féach le do thoil do na treoiríní agus/nó déan teagmháil leis an gCoimisiún um Chaighdeáin. Beidh áthas orainn cabhrú a thabhairt leat.